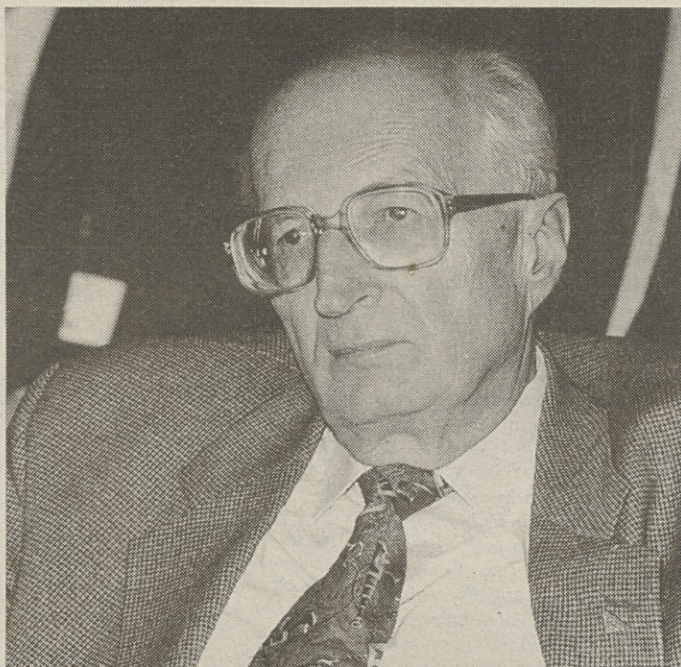

Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 3. oktobra 1996 ☆ številka 46 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer

Valter Drozg, Miran Goslar in Miha Grah niso uspeli prepričati Semoliča, Rebolja, Mazalina in Tomšiča, da odpoved splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo še nima posledic.

PLAZ ODPOVEDI SE JE USTAVIL

Sreda, 14⁰⁰

Upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije je 18. septembra odpovedal splošno

kolektivno pogodbo za gospodarstvo. Združenjem iz svoje sestave je takrat priporočil, naj odpovedo še panožne pogodbe. Odpovedi splošne pogodbe se je prvo pridružilo Združenje delodajalcev Slovenije, kasneje pa še Združenje delodajalcev Ogista in Obrtna zbornica Slovenije.

Le nekaj dni kasneje so sindikati dejavnosti iz sestave ZSSS začeli prejemati priporočene odpovedi kolektivnih pogodb. Dozdaj so odpovedali pogodbe za: gradbeništvo; kemijo, nekovine in gumarstvo; trgovino; lesarstvo; papirno industrijo; grafično dejavnost; stanovanjsko gospodarstvo;

gostinstvo in turizem; cestno gospodarstvo; špedicije, skladiščno in pretovorno dejavnost ter pomorske agencije. Enaka usoda je doletela tudi pogodbo za poklicne novinarje. Pogodbi za cestni potniški promet in prevoz blaga po cestah so odpovedali že prej. Večina odpovedi je napisana na obrazcih, ki so jih podpisali šefi združenj gospodarske zbornice in sekcij delodajalcev. Skoraj vsi so na prvo mesto postavili pobudo za pogajanja o novih pogodbah, odpoved dosedanjih pa je največkrat navedena kar v utemeljitvi pobude za pogajanja.

Delodajalci v tekstilni in usnjarski industriji, kjer zdaj verjetno najbolj škriplje, se odpovedi niso pridružili. Priporočila gospodarske zbornice niso upoštevali tudi delodajalci bank,

agroživilstva, gozdarstva. Vsi navedeni so priporočilo zbornice že obravnavali na svojih sejah.

Pogodba za kovinarje po mnenju Alberta Vodovnika in Lidije Jerkič ne more biti odpovedana. Poleg navedenih veljajo še pogodbe za: gozdarstvo; komunalno dejavnost; železnice; pošto; telekom; zavarovalništvo; elektrogospodarstvo; premogovnike; delavce pri zasebnih obrtnikih; obrtna podjetja in mogoče še kakšna.

Upamo, da bodo tisti, ki so vse to skuhal, upoštevali zahteve sindikatov in priporočilo ekonomsko-socialnega sveta o zamrznitvi odpovedi. Bilo bi prav, da bi zamrznitev odpovedi priporočili tudi od njih odvisnim združenjem in sekcijam.

F. K.

sindikalni
ZAUPNIK

KOLIKO MORAMO ZASLUŽITI OKTOBRA, NOVEMBRA IN DECEMBRA

Objavljamo izhodiščne plače po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo za obdobje oktober – december 1996

REŽISERJI ODPOVEDI KOLEKTIVNIH POGODB SO SEDAJ POVSEM ZNANI

Sindikat delavcev trgovine jih sprašuje, ali se sploh zavedajo, kako globoko so zarezali v socialno varnost delavcev

SKRHANI ODNOSI MED DELODAJALCI IN DELAVCI ŠKODUJEJO (TUDI) SLOVENSKEMU TURIZMU

Na okrogli mizi slovenskih gostinsko-turističnih delavcev v Rogaški Slatini je konflikt med delodajalci in delavci po odpovedi kolektivne pogodbe za gospodarstvo zasenčil razpravo o razvojnih vprašanjih slovenskega turizma.

LEPŠI OBETI ZA ŽELEZARJE?

CENE ZAHODNJAŠKE, PLAČE VZHODNJAŠKE

 (stran 6)

KOVINOTEHNA POMAGA JEKLOTEHNI

 (stran 6)

ZDRAVJE PO MERI DENARJA

 (stran 7)

Gospoda, neprepričljivi ste!

Gospoda, v tem primeru delodajalci in njihovi zastopniki, neprepričljivi ste s svojimi argumenti za enostransko prekinitve kolektivne delovne pogodbe. Sedaj ko ste "uspešno" olastnili "družbeno" ber: delavsko premoženje, se počutite dovolj močni za »olastnitelje« šle preostalih, za delavce in srednji sloj prebivalstva (nižjemu sloju že tako ni ostalo nič več) pomembnih pravic. Omenjeni enostranski ukrep delodajalcev je le prvi korak v totalno brezpravje delavstva. Njihovi izgovori, da so zaradi visokih plač nekonkurenčni, so mogoče celo resnični. Toda ne delavske, temveč plače delavcev so previsoke. Ti nesposobneži so kriviti tudi za poslovne polomije, ne pa delavci v proizvodnji, ki naj bi poravnali zapisek nesposobnežev. V podjetjih, ki jih vodijo pošteni in sposobni menedžerji, so vsi zadovoljni. V takih firmah tudi delavci ne zavidajo dobro plačanim poslovnem. Tudi če včasih njihovi prejemki prekoračijo, še razumno, vsoto prejele plače.

Vse dotlej, dokler bodo bruto plače naših delavcev več kot polovico manjše od neto plač v kapitalističnih državah s človeškim obrazom modernega evropskega kapitalizma, bodo izgovori naših novopečenih kapitalistov, da so plače naših delavcev coka pri uspešnem trženju, neprepričljivi. Kriv je predvsem pohlep te jare gospode, ker bi radi hitro obogatili na račun brezobzirnega izkoriščanja brezpravnih delavcev. Zato popiram njihove legalne proteste. Dokazano pa je, da samo protesti bolj malo zaležejo pri tej sebični gospodi. Pred nami so volitve. Izkoristimo to priliko, da pridejo v parlament tisti ljudje in stranke, ki so že doslej pokazali z delom in drugimi dejanji, da so za pravično in socialno državo Slovenijo. Državo s pluralistično ureditvijo, nevtralnimi organi pregona, sodstvom in nacionalnimi mediji. Pozor pred političnimi šarlatani, ki bi nam radi zavladali z lažnimi obljubami in političnimi spletkami, s katerimi zavajajo ljudi, da bi si pridobili njihove glasove.

Žarko Žbogar,
Piran

Izjava Demokratske stranke Slovenije za javnost

Gena dela ni izvrjni greh

Demokrati Slovenije z obžalovanjem in zaskrbljenostjo spremljamo zaplet v odnosih med delodajalci in delojemalci, do katerega je prišlo zaradi napovedane odpovedi kolektivne pogodbe s strani delodajalcev. Pri tem poudarjamo, da se kot izraziti zagovorniki socialnega sporazumevanja zavemo tudi težav naših gospodarskih družb v tekmovanju s tujo konkurenco, tako na tujih kakor tudi na domačem trgu. Sodiimo pa, da razlogov za te težave nikakor ne kaže pripisovati samo ceni dela, temveč nedvomno tudi davčni politiki Vlade RS, zamenjanju s prestrukturiranjem podjetij ter prepočasemu in v veliki meri vprašljivemu lastniničenju podjetij.

Demokrati Slovenije opozarjamo na nevarnost socialnih konfliktov, ki jih bodo nedvomno znale v svoj prid izkoristiti nekatere politične skupine, pri čemer to zagotovo ne bo v prid ne delavcem ne delodajalcem, še najmanj pa slovenskemu gospodarstvu in slovenski državi v celoti.

Zato DS poziva oba partnerja v procesu doseganja socialnega sporazuma, naj ravnata v nastalem, za vse neprijetnem položaju razumno in se izogneta prepiru. Naj torej zastopniki delodajalcev in zastopniki delojemalcev nemudoma sedejo za mizo in se začnejo dogovarjati o izhodu iz nastalega položaja. Samo to lahko pomiri vznemirjeno delavstvo in pripelje do končnega sporazuma, ki bo, tako upamo, sklade tako z interesi delavcev kakor tudi z interesi delodajalcev in gospodarstva v celoti.

Tone Peršak,
predsednik

Namesto majhnega koraka do certifikata ISO 2000 velik korak v propad oziroma »izsiljeni stečaj«

Za nastalo situacijo niso krivi proizvodni delavci ali njihova nestrokovnost, temveč slaba, neodločna, na momente tudi nestrokovna vodstva garnitura. Že v naslovu sem zapisal zgolj dejstvo. Govorimo o delovni organizaciji s stoletno tradicijo, sredi Ljubljane. Pred drugo svetovno vojno je bila na svojem grafičnem področju vodilna na Balkanu. Ustanovljena je bila na pobudo duhovnika, brez pravega soglasja takratnega nadškofijskega nadordinariata v Ljubljani. Podjetni župnik je kasneje ustanovil tudi svojo zadrugo. Ob teh dejstvih dobi človek občutek, da bi lahko dedoval vsak, ki ima dokazilo, da je vodil eno od predvojnih strank, ki je imela tudi nepremičnine. Pa pustimo daljino preteklost, saj so gotovo našli kake dokumente, kjer je nesporno napisano, da je upravičenec ob denacionalizaciji nadškofijski nadordinariat v Ljubljani, in temu tudi ne nasprotujemo. Zaposleni so kljub vsemu po drugi svetovni vojni bolj ali manj uspešno vodili in obnavljali podjetje, vendar zaradi političnih razmer ni bilo več vodilno, saj se je vlagalo v novonastajajoča podjetja iste stroke z denarjem davkoplačevalcev, tujih posojil in uspešnega vodstva. Nikoli ni bilo vprašanje prilagodljivost proizvodnje in v novejši zgodovini izguba jugoslovanskega trga, saj je bila delovna organizacija z 80 % proizvodnje usmerjena na tuje, zahodno tržišče. Posamezniki v vodstvu so spodbujali delavce k še večji zavzetosti in izboljšanju kvalitete z obstoječimi strojniki kapacitetami. Tako bi končno dosegli željeni cilj ISO 2000 in s tem tudi višje cene na tujih trgih.

Demokracija, lastninska preoblikovanja in seveda pohlep nekaterih po uspehu oz. čim hitrejši obogatitvi so naredili prve razpoke oz. nesoglasja v do takrat homogeni in "strpni" vodilni strukturi delovne organizacije. Direktor s svojo neodločnostjo tega ni preprečil in nesoglasja so se stopnjevala ob prvih pobudah oz. načinih lastninskega preoblikovanja.

Prva podtikanja, nezaupanja in "igrice" so povzročili prvo nazadovanje, vendar se je na DS to prikrito in iskali smo zunanje vzroke. Nekatere so iz tega boja enostavno izključili, drugi so obupali in odšli v predčasni pokoj oz. so vanj dobesedno pobegnili; tretje so one mogočili in jim tako preprečili normalno ustvarjalno delo. Posledice takega stanja so bile hitre, saj se je pričelo manipulirati tako s posameznimi delavci kot tudi s sindikatom. Cerkev tudi ni imela v tem obdobju srečne roke pri izbiri svojega predstavnika, ali pa je bil morda le-ta načrtno izbran. Povzročena je bila večja gospodarska škoda, za katero ni odgovarjal, le zamenjali so ga z drugim. Sploh pa s svojimi predlogi oz. kadrovanjem cerkev ni prispevala k izboljšanju razmer v delovni organizaciji, dosegla je nasprotni učinek. Beg strokovno usposobljenega kadra v privatni sektor in h konkurenci je v zadnjem obdobju dosegel svoj vrhunec; je bil to morda cilj naših solastnikov? Podjetje vztrajno tone ob vsakodnevem blagoslovu nadškofijskega nadordinariata. Ob vseh mogočih kombinacijah – od "by pass" firm do namišljenega stečaja – smo v situaciji, ko je vrednost podjetja še vedno večja od dolgov. Pridobili smo tudi strokovno ekipo, ki bi verjetno rešila delovno organizacijo, vendar ni izpeljana lastninska preoblikovanja do take faze, da bi bilo to mogoče, pa tudi cerkvi to verjetno povsem ustreza. Sindikalna centrala, v katero so vključeni delavci, noče sodelovati pri sindikalnem dogovarjanju na panožni ravni, ampak sanja o uspehih enournih solidarnostnih stavk. Vprašamo se lahko, na čigavi strani je torej sindikat in koliko bodo delavci še potrpežli, preden bodo spoznali prevaro in zapustili tako "centralo", ki je zdaj z delavci, naslednji hip pa se pod mizo rokuje z delodajalci – ko bi vsaj to bili.

V Evropi ne najdemo več enobrnega časopisa, zato tudi Dnevnik ni želel zaostajati za temi trendi in je nekako "pritisnil" na nas, da moramo posodobiti del proizvodnih kapacitet. Izračuni so pokazali, da bo leta '96 poravnanih večino dolgov za strojno opremo in da bi ob ustreznih finančnih konstrukcijah lahko prišli do sodobne strojne opreme. Vedno smo bili nekoliko v senci tega časopisa, ki nam je včasih pomagal, zato da bi nas že naslednji hip držal za vrat. Naši strokovnjaki so se nekoliko odločili za sodoben, kombiniran stroj, vendar so po že opisanih razprtijah morali zapustiti delovno organizacijo. Prišli so drugi, ki so najprej "oklestili" načrtovani projekt, in to v škodo nas in v korist konkurence, ki bi najraje prevzela tudi ta stroj z ljudmi vred. V igro sta se vmešala SETVevče in TČR Ljubljana (Delo). Sindikalna centrala Konfederacija Pergam je na sestanku v našem podjetju soglasala z "by pass" firmami, čeprav njihova pravna dobra dobro ve, da je to pravno sporno, a ima "dobra znanstva". So to morda že dobro znani mafjski posli? Oprostite, v naši brezpravni državi bi bila to žalitev dobro organizirane sicilijske mafije. Imam "dobro" idejo, da vse te naše "omejene strokovnjake" izvozimo za dober denar v Italijo in z njimi rešimo, kar se v našem podjetju še da rešiti. Vlada v Rimu bi nam bila gotovo zelo hvaležna, saj so take vrste ljudi sposobni v dveh letih storiti toliko škodo, kot je ne bi italijanski karabinjerji napravili sicilijski mafiji v desetih letih. Če bi imeli malo sreče, bi jo celo uničili. Zamerimo tudi ljubljanskemu županu g. Ruplu, da ni storil nič pametnega v zvezi z našo preselitvijo na novo

koalicijo. V zadnjem obdobju, ko je firma le na pol preseljena, se že na veliko piše in govori, da bo baže na tej lokaciji že v naslednjem šolskem letu delovala pravna fakulteta. Lepo, saj se bodo mladi pravniki učili v prostorih, ki so jih še nedavno tega tako brezpravno morali zapustiti nasledniki stoletne tradicije. Dober začetek, ni kaj.

Morda bi nas rešilo naslednje:

1. Izničiti bi bilo potrebno dosedanj konstruktivni lastninskega preoblikovanja, ki že v drugem krogu na Agenciji ni uspel (delavci so bili tako ali tako zavedeni z razlagami o uspešnosti in notranjem odkupu – to spominja na "mafjske" obljube).

2. Dejstvo, da so bili tuji monterji ob preselitvi naših strojev mnenja, da imamo zelo dobro in lepo zaključeno strojno opremo, ki ji morda manjka le sodobna priprava (na 3. mestu na Balkanu oz. južno od Alp).

3. Odstraniti bi morali ves nesposoben vodilni kader in dobiti začasnega "tujega" upravitelja do lastniničenja oz. najbolj črne variante – stečaja, ki pa ni nujen.

4. Ob razveljavitvi lastninskega preoblikovanja s pomočjo revizorja na republiški ravni bi sprostili vse vlozene certifikate, podjetje pa bi šlo pod sklad. Kasnejša pogajanja med cerkvijo in skladom se seveda ne bodo odvijala na tak način in upam, da bo o tem javnost bolj obveščena.

5. Dovolj je bilo prikrivanja in izigravanja, saj bomo sicer sami obvestili PO-TV in druga neskonupirana uredništva.

Pripis 1

Predvolilni golaž bo pekoč

Kandidatov za kuhanje letošnje predvolilnega golaža je preveč, zato "nismo" opravili niti prave izbire.

Vsak kuha po svoje, vendar vsak uporablja svoje "začimbe". Kuharji so vseh barv, iz raznih strank, sindikatov itd. Ko bo golaž skuhan, upam, da bo užiten, sicer bo Klinični center prepoln, žale pa bodo obratovalne 24 ur na dan. Navajeni smo že na blatenje in predvolilne obljube, zato so "vodilni" strategji morali uporabiti nove prijeme, da bi zadostili svojim načrtom. Nekateri "sindikati" so se že pobratili z Agencijo za plačilni promet, bankami in podobnimi strukturami, samo da bi lažje prikrili nekatere nepravilnosti v posameznih podjetjih. Sindikat, ki nima članov, nima moči, le-ta pa je potrebna za sklepanje nerealnih paktov in ne socialnega mira. Ne pozabimo: tudi sindikati imajo svojo "počrežnost" in drago administracijo, ki rada dobro živi. Saj ni važno, na čigav račun!

"Hlapci, za hlapce rojeni!" (po Cankarju)

Pripis 2

Pergam je Pergam

Da, nekoč je bil to slogan, na katerega smo bili ponosni vsi člani Konfederacije Pergam, vendar ni več tako. V zadnjem obdobju se je ta sindikalna centrala zapletla v sumljive posle v zvezi z lastninskim preoblikovanjem Tiskarne Ljudske pravice. V tej tiskarni je bilo v zadnjem obdobju kar nekaj nepravilnosti, in lastninsko preoblikovanje, ki je bilo že pred dvema letoma začeto, še ni prišlo do drugega soglasja na Agenciji. Vendar za to ni kriv sindikat. Upam, da se sindikalna centrala zaveda, v kaj se podaja. Delavci so bili enotni o organiziranju stavke, ker so domeli, da jih to ne bo rešilo, in je zato tudi niso organizirali. Predstavniki sindikalne centrale pa niso navdušeni nad prekinitvijo takega lastninskega preoblikovanja s pomočjo republiškega inšpektorja za lastninsko preoblikovanje in se raje dogovarjajo in sklepajo pogodbe s tistimi, ki so TLP pripeljali v tako težak položaj. Zaradi neobjavljene konkurence in sindikalne nesolidarnosti je že davno minil čas enournih solidarnostnih stavk, ki niso več pravo orožje v sindikalnih rokah, temveč tema za neuke in prestrašene delavce, ki čakajo že skoraj leto dni, kaj se bo zgodilo.

"Bučko" iz Ljubljane

Izum vseh izumov

(ali odmev na oddajo V žarišču, TV LJ, 25. 9. 1996)

Ali drugače rečeno: pa smo le dočakali genialno rešitev, ki nas bo popeljala v deveta nebesa: Z ODPOVEDJO SPLOŠNE KOLEKTIVNE POGODBE BODO Z ENO POTEZO REŠENI VSI GOSPODARSKI PROBLEMI, saj je znano, da vsi ti problemi izvirajo samo iz nekonkurenčnosti našega gospodarstva. Ne konkurenčnost pa seveda izvira samo iz previsokih dohodkov, ki jih za svoje delo prejemajo ali ne prejemajo slovenski delavci. Po logiki nezmisljive gospodarske zbornice so verjetno še posebej previsoki tisti dohodki, ki jih delavci ne prejemajo.

Pa spet – logično – nekoliko drugače rečeno (namreč: stvari je treba po logični poti, ki nam jo narekujejo brihne glave, razčleniti, analizirati, spraviti v logične povezave in s tem narediti razumljive tudi najbolj zabitim delavcem; tudi tistim, ki nikakor ne morejo razumeti, zakaj pri 40 tisoč tolarjih mesečnih dohodkov, ki jih dobijo ali pa ne, ne morejo čez noč obogateti. Ali pa spet malo drugače rečeno, po logiki starega pregovora, ki pravi (pre)šita (pre)načrta) vrana lačni ne verjame – torej:

1. Slovensko gospodarstvo je nekonkurenčno, posebno na zahodnem trgu, zaradi previsokih dohodkov slovenskih delavcev. Pravim zaradi dohodkov, ker ta beseda v tem primeru lahko pomeni vse tisto, kar delavec dobi za svoje delo (seveda, če dobi): to je plača, regres, nadomestilo za prevoz na delo, za malico, za bolniško itd.

2. Slovensko gospodarstvo je nekonkurenčno zaradi previsokih dohodkov slovenskih delavcev, posebno še zato, ker so dohodki slovenskih delavcev nekajkrat manjši od dohodkov delavcev na Zahodu.

3. Ker imajo delavci v mnogih zahodnih državah nekajkrat višje dohodke kot slovenski delavci, je njihovo gospodarstvo bolj konkurenčno kot slovensko. (To o večji konkurenčnosti zahodnega gospodarstva je jasno, ne? Saj o tem poslušamo že desetletja...)

4. Ker so torej dohodki slovenskih delavcev nekajkrat nižji od dohodkov njihovih konkurentov na Zahodu, je jasno (Goslarju, namreč), da je ravno zato tudi slovensko gospodarstvo manj konkurenčno kot zahodno.

5. Zato je seveda kristalno jasno (Goslarju, namreč – pa še kakšnemu v naslanjač zavaljenemu tipu), da je treba dohodke slovenskih delavcev zmanjšati, če hočemo, da bo:

a.) slovensko gospodarstvo mnogo bolj konkurenčno – ali da bo;

b.) slovensko gospodarstvo mnogo manj konkurenčno.

Ti dve možnosti sta dani samo zato, da je vsem prav in da je po prej omenjenih neizpodbitnih trditvah in logiki vsaka od obeh možnosti pravilna (posebno še, če ni pravilna).

6. Po besedah (na stolu lepo pokončno ležečega gospoda Goslarja), slovenski delavci zaradi zmanjšanja njihovih dohodkov sploh ne bodo prizadeti. Logika te genialne poteze GZ je pač v temle: zaradi nujnosti povečanja konkurenčnosti našega gospodarstva je treba delavske dohodke nujno zmanjšati. Ker pa zmanjšani dohodki ne bodo zmanjšani, je jasno, da delavci pri tem ne bodo prizadeti. (Nerešena uganke je le v tem, da nihče ne ve, zakaj je treba zmanjševati delavske dohodke, ko pa je jasno, da po zmanjšanju ne bodo manjši. Goslar pravi, da bo dal 12 svojih plač tistemu, ki bo do leta 2000 to uganke rešil...) – (Jaz pa dam 12 Goslarjevih – ne mojih! – plač tistemu, ki ugame, zakaj Semolič Goslarju ni prišilnil dveh klofut...)

7. In če gremo nazaj k točki 5:

– po logiki, ki jo narekuje točka A (oz. GZS), bi bilo slovensko gospodarstvo najbolj konkurenčno, če bi delavcem njihove dohodke kar ukinih. To bi bila genialna poteza, ki bi avtorju verjetno prinesla Nobelovo nagrado za ekonomijo. Seveda je jasno, da to delavcem ne bi nič škodilo, saj bi:

a) to ukinitve komaj ali pa sploh ne opazili (glede na višino njihovih dohodkov)... oziroma

b) ta ukinitve (po Goslarju) sploh ne bi bila ukinitve, tako kot zmanjšanje ni zmanjšanje, a ne?

– po logiki točke B pa bo zaradi zmanjšanja ali ukinitve delavčevih dohodkov tudi slovenska konkurenčnost zmanjšana, kar pa seveda ne bi imelo nobenih negativnih posledic, saj konkurenčnost sploh ne bi bila zmanjšana, saj tudi zmanjšani ali ukiniti dohodki delavcev sploh ne bi bili zmanjšani ali ukiniti.

Pa je tako volk sit, koza cela, pa tudi zelje nič objedeno. Materbožjo, pa naj še kdo reče, da Butalci niso butalci!

...

Ker pa je konkurenčnost gospodarstva na (katerem koli) tržišču zelo resna stvar, je jasno, da se vsaj v državnem merilu s to stvarjo vsaj tistih na najvišjih položajih ne bi več smeli zadrževati, posebno pa ne na račun nas, delavcev. Pokramadoma, ali ste goslarji in vsi drugi samozvani geniji že kdaj slišali še za kakšne druge, resnično tragične vzroke gospodarske neuspešnosti Slovenije in njene neučinkovitosti in nekonkurenčnosti na trgu. Recimo:

– Ali ste že kdaj slišali za katastrofalni sistem privatizacije (lastniničenja), ki se je sprevrgel v načrtno uničevanje gospodarstva, temelji pa ne kretensko-kriminalni trditvi, da družbeno lastnina nima lastnika, ki s tem popolnoma izniči obstoja stotisočev, ki so družbeno lastnino ustvarili?

– Ali ste že kdaj slišali za zakon o denacionalizaciji, ki v bistvu pomeni legalizacijo izdajstva in ropanja in ki je v kombinaciji z lastniničenjem za gospodarstvo in za narodno bogastvo čista katastrofa?

– Ali ste že kdaj slišali za bliskoviti razvoj nacionalizmov vseh vrst, ki je povzročil razpad Jugoslavije in za Slovenijo izgubo nenadomestljivih trgov? Ali se vam kaj sanja, kakšen je rezultat, ko se te tri katastrofe sešetejejo? Ali je res vse to mogoče rešiti samo z ropanjem delavskih pravic?

– Ali ste že kdaj slišali za davčni sistem, ki vse ljudi v družbi vsaj približno enako ožame in s tem pravično porazdeli breme polnjenja državnega proračuna? Se pravi za davčni sistem, ki ne stiska le delavcev, tako kot je to pri nas do popolne nespremenljivosti trdno zabeležen?

– Ali ste že kdaj slišali, kakšne astronomske plače si jo tovarnah delijo samozvani menedžerji in direktorji in poslovneži in poslovodni organi in drugi taki tiči – pa ne zato, ker so sposobni, ampak samo zato, ker so direktorji in menedžerji itd. Ali ste že kdaj slišali, da so po tovarnah menedžerji, ki te besede v agnleščini ne znajo ne napisati in ne izgovoriti, ker preprosto nič ali pa eno figo znajo, med drugim tudi nobenih tujih jezikov? Ali ste, geniaci, že kdaj slišali, da je med brezposelnimi mnogo izobraženega strokovnega kadra, v tovarnah pa kraljuje neznanje, ki ga v kombinaciji s svojim neznanjem plemenitijo prej omenjeni menedžerji in drugi taki organi in organice? Ali ste že kdaj slišali, da bi kaka zahtevna proizvodnja lahko brez znanja konkurirala razvitemu, z znanjem nabitemu Zahodu? In končno: kje imate dokaze, da so samo mnogo preniški delavčevi dohodki lahko vzrok za gospodarske težave, ne pa NESPOSOBNOST, NEZNANJE, ZABITOST, POKVARJENOST IN BOJ ZA OBLAST V VSEH SFERAH ŽIVLJENJA IN DRUŽBE; BOJ ZA OBLAST ZA VSAKO CENO, PREDVSEM PA ZA CENO NIZKEGA STANDARDA DELOVNIH LJUDI?

– In končno: lahko je na TV nastopati in biti pameten ali »pameten«, ko za sogovornike izbrani ljudje, ki niso enako brezobzirni ali ki ne zmorejo, ker so preveč inteligentni in kulturni, nizko pasti in nastopati s tako invalidnimi argumenti kot Goslar v zgoraj omenjeni TV oddaji. Oddaja bi bila videti povsem drugače, če bi bilo zraven nekaj po pravici razjarjenih delavcev. Zato še eno vprašanje: kdo od salonskih genialcev, avtorjev ponosne slovenske zgodbe o uspehu, bi si upal nastopiti v besednem dvoboju, v katerem bi nastopili tudi ljudje, ki nimajo česa izgubiti in ki ne poznajo sprenevedanja, ampak samo kruto resnico; ljudje, ki rečejo bobu bob, bedaku pa bedak. No, torej?

Brane Praprotnik

Delavska enotnost

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:.....

Delavska enotnost

je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 1000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 279 • Direktor: Marjan Horvat, tel. 313-942, 132-61-92, faks 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, tel. 131-61-63, 313-942 • Novinarji: 13-16-163 • Časopis urejajo: Marija Frančeskin (Življenjska razpotja), Tomaž Kšela (Sindikati), Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (Sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (Iktorica), Brane Bombač (oblikovalec in računalniški prelom), Sašo Bernardi (fotografija) in Jožica Anžel (tajnica), tel. 313-942, 132-61-92 • Naročnina: 321-255 • Marketing: 321-255, 133-52-55 • Posamezna številka stane 300 SIT • Ziro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana

Po torkovi seji ekonomsko-socialnega sveta je jasno le, da so predstavniki delodajalcev računali, da bo tretji partner, torej vlada, umirila sindikate, ki so dokaj ostro in enotno reagirali na njihovo odpoved splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Predstavniki vlade pa so namesto tega oba partnerja obvestili, da se zavedajo svoje odgovornosti. Omenili so interventni zakon, ki bi verjetno hudo prizadel socialno partnerstvo, zlasti pa sistem kolektivnih pogodb. Z njim bi preprečili praznino, do katere bi, če bi odpoved obveljala, verjetno prišlo v začetku prihodnjega leta. Predstavniki sindikatov so kot pogoj za začetek pogajanj o novi kolektivni pogodbi dokaj enotno zahtevali umik ali vsaj zamrznitev odpovedi. Po nasvetu vladne strani so predstavniki delodajalcev obljubili le, da bodo o zahtevi razmislili. Nekateri so se takoj ogrevali za aneks k splošni kolektivni pogodbi, ki bi njeno veljavnost podaljšal vsaj za tri mesece in omogočil podpis nove splošne kolektivne pogodbe. Mogoče bo ta možnost uresničena, saj se delodajalci sami s seboj res ne morejo pogajati prav o ničemer.

val in opozoril na posledice za socialni mir, namreč niso ugovarjali. Molčali so tudi, ko je Janez Drnovšek, mimo ekonomsko-socialnega sveta, predstavnike sindikatov povabil na pogovor o nastalih razmerah. Brane Mišič je zavračanje pogovora o posledicah primerjal z gašenjem požara z bencinom. Povedal je tudi, da so Svobodni sindikati podpisali socialni sporazum zaradi tega, ker vsaj v štirih točkah varuje sistem kolektivnih pogodb.

Po tej dolgovezni razpravi so soglašali, naj se osrednja točka dnevnega reda glasi (če smo prav razumeli): Seznaništev z zahtevami delodajalcev za novo pogodbo, odpovedjo dosedanje pogodbe in ocenami posameznih socialnih partnerjev o vplivu vsega tega na socialnopravne odnose.

Razpravo o prvi pravi točki dnevnega reda je začel Dušan Rebolj. Opozoril je zlasti na posledice v slabih podjetjih, katerih direktorji že računajo, da delavcem ne bo treba dati zaostalih plač, regresa in drugih pravic. Številni direktorji zato odpoved pozdravljajo. Po njegovih besedah bo odpoved ogrozila socialne sporazume v podjetjih, ki delavcem še dolgujejo dele plač ali regresov. Med njimi sta Paloma in Ljudska pravica. Delodajalce je tudi opozoril, da bi bil položaj bistveno drugačen, če bi predlog nove pogodbe ponudili brez odpovedi. Rebolj je ocenil, da dodatki, ki bi bili po predlogu nove pogodbe ukinjeni, znesejo tudi 30 odstotkov plače. Ni torej res, da ne gre za znižanje plač, kot trdijo delodajalci.

Za to Tomšičevo ponudbo je Valter Drozg takoj dejal, da pride v poštev in da bodo delodajalci o njej razpravljali. Omenil je tudi slab položaj številnih podjetij. Ogroženih jih naj bi bilo kar 178, v njih dela 50.000 zaposlenih. Stoodstotno izvajanje pogodbe bi po Drozgovem mnenju ogrozilo še marsikatero podjetje. Naše plače naj bi bile nad ravni v »Centralni Evropi«, tudi rast naj bi bila višja, pa še pravice zaposlenih so večje.

Zaostrovanje so začeli delodajalci

Predlagal je oblikovanje posebne skupine strokovnjakov, ki naj bi pripravila skupen predlog nove pogodbe. Ti strokovnjaki naj bi ocenili zlasti skladnost pogodbe z delovnopravno zakonodajo in prakso v Evropi. Pogledali naj bi tudi spoštovanje mednarodnih konvencij. Ocenili naj bi tudi izvajanje socialnega sporazuma za letošnje leto. Po njegovem predlogu bi delodajalce zastopali tile strokovnjaki: Miha Potočnik, Metka Penko Natlačen, Slavi Pirš, Vesna Podraž, Staša Pirkmajer in Drago Mežnar kot zunanji ekspert.

Drozgovim predlogom je ugovarjal Dušan Semolič, češ da so se delodajalci z odpovedjo sami odločili za zaostrovanje. Ponudba nove pogodbe je zaostritev še povečala, saj gre za bistveno zmanjšanje standarda in socialne varnosti zaposlenih. Odpoved pogodbe ogroža ves sistem kolektivnih pogodb. Ogrožene bodo tudi nekatere pravice zaposlenih, ki jih zakoni vežejo na kolektivne

K temu dokazovanju je Boris Mazalin dodal, da odpoved ruši socialni mir. Delodajalski predlog nove pogodbe pomeni, da si delodajalci miru niti ne želijo. Ocenil je, da so delodajalci poslali sindikatom račun za neuspelo lobiranje pri določanju pogojev gospodarjenja.

Minister Rop je povedal, da je stališče o odpovedi vlada že podala. Sprti strani naj se pogajata. Če pogajanja ne bodo uspešna, bo veliko problemov, saj bomo ostali brez sistema, ki ga urejajo kolektivne pogodbe. Pravice zaposlenih po prvem januarju prihodnjega leta ne bodo več dovolj zaščitene.

Če je odpoved legitimna, bi bile tudi tožbe

Če delodajalci s sindikati ne bodo dosegli soglasja, bo vlada dolžna intervenirati. Če bo k temu prisiljena, bo to slabo za kolektivna pogajanja in pogodbe. Pogajanje z državo je zato po Ropovem mnenju nevarno. Vlada bo pripravila nujno potrebne spremembe zakona o delovnih razmerjih in tudi nov zakon o minimalnih plačah. Oboje je mogoče sprejeti po hitrem postopku. Pripravljajo tudi proračunski memorandum. Ko bo pripravljen za obravnavo, bodo skušali začeti pogajanja o socialnem sporazumu za prihodnje leto. Takoj po volitvah bo vse to na mizi.

Po teh besedah je bilo jasno le, da spora med sindikati in delodajalci seja ne bo odpravila. Predlog

DELODAJALCI NAJ BI ODPOVED ZAMRZNILI

(KO SE DVA SPOPRIMETA, SE TRETJI LAHKO SMEJI)

Razprava o dnevnem redu seje ekonomsko-socialnega sveta je trajala skoraj tako dolgo kot obravnava posledic odpovedi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, kar so zahtevali in izsilili sindikati. Zlasti Pergam, KNSS in ZSSS so vztrajali, da so sklic seje zahtevali zaradi obravnave posledic odpovedi splošne kolektivne pogodbe (v nadaljevanju: pogodbe) za socialno partnerstvo in socialni mir. Pergam in KNSS sta dodatno zahtevala še obravnavo legitimnosti gospodarske zbornice, kot partnerja delojemalskih organizacij. Valter Drozg, ki predseduje ekonomsko-socialnemu svetu, je skušal braniti svoj predlog, kot ga je zapisal v vabilu. Po njegovem mnenju naj bi se točka dnevnega reda glasila: »seznanitev z zahtevami delodajalcev ob odpovedi pogodbe«. Odločno sta ga podpirala Miha Grah, predsednik obrtne zbornice, in Miran Goslar, predsednik združenja delodajalcev. Povedala sta, da so delodajalci ravnali po proceduri, ki je zapisana v odpovedani pogodbi. Vsi trije so nasprotovali tudi vsem kompromisnim predlogom, še zlasti temu, da bi na dnevni red uvrstili oceno posledic odpovedi. Dušanu Rebolju, Francetu Tomšiču in Dušanu Semoliču se je pridružil še Boris Mazalin, ki je partnerje poučil, da je odpoved že vplivala na medsebojne odnose.

Mnenja da, ocene posledic pa ne

Na sindikalno stran se je postavil tudi minister Anton Rop. Predlagal je oblikovanje delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov vseh partnerjev, ki naj bi ocenila nastali položaj in poiskala izhode. Delodajalci so se sindikalnega predloga branili, saj so se verjetno hoteli izogniti novim levitam na svoj račun. Sami so namreč že ugotovili, da so zaradi odpovedi označeni za grde račke. Vztrajali so, da so na dnevnem redu lahko le mnenja, nikakor pa ne ocene, saj zanje niso dobili pisnega materiala. Nasprotna stran jih je prepričevala, da so medsebojni odnosi že napeti in da bo napetost vplivala na pogajanja o novi pogodbi.

Delodajalci so se poskusili izgovoriti še na ekonomijo, ki da je narekovala še njihovo odpoved, medtem ko so se sindikati, po njihovem mnenju odzvali politično. Predsedujoči Valter Drozg se je verjetno zagovoril, ko je dejal, da so računali na ekonomsko-socialni svet, ki da naj bi pomiril njihove partnerje in omogočil pogajanja o novi pogodbi. Nasprotna stran mu je odgovorila, da odpovedi ne nasprotuje zaradi politike, ampak zaščitite interese zaposlenih. Delodajalcem so še očitali, da so za odpoved izvedeli iz medijev.

Ker so nekateri že izgubljali potrpljenje, jih je Valter Drozg skušal pomiriti z ugotovitvijo, da tudi poslanci za dnevne rede porabijo veliko časa.

Dušan Kidrič, predstavnik vladnega makroekonomskega inštituta, je zatem ugotovil, da imajo vsi partnerji ocene in da so le-te zato že na dnevnem redu. Ker pa so se delodajalci se naprej branili obravnave ocen in posledic, jim je Mazalin očital še dvojna merila.

Gašenje z bencinom

Predsedniku vlade, ki jim je na seji gospodarske zbornice odpoved odsveto-

Odpoved pogodbe je Rebolj ocenil za neodgovorno dejanje, s katero so delodajalci nameravali ustvariti pritisk za novo pogodbo, dosegli pa nasproten pritisk. Za začetek pogajanj o novi pogodbi je potrebno odpoved umakniti. Omenil je še, da bi uveljavitev odpovedi v gospodarstvu ustvarila drugačen položaj, kot ga imajo zaposleni v negospodarstvu, zaradi česar bi tudi vlada morala razmisliti o potrebnih potezah.

Regresa niso nameravali ukiniti

Obtoževanje je prvi poskusil ustaviti Miran Goslar. Menil je, da grožnje, tudi anonimne, tudi s smrtno, ne vodijo naprej. V primerjavi s spremembami gospodarske politike bodo spremembe pogodbe le minimalne. Regresa delodajalci niso nameravali ukiniti, le v socialni sporazum bi ga predstavili, da bi bil za vse enoten. Podobno velja tudi za druge stroške, ki so zdaj neenotni. Goslar je še vprašal, zakaj pozivi k vojni, tudi v medijih, če zanje ni nobene potrebe.

Presenetljivo jasn je bil tudi France Tomšič, saj je delodajalcem povedal, da so se z odpovedjo oddaljili od socialnopravne partnerske odnose. Če pri nas socialnega miru ne bo več, ne bomo več pri vrhu dežel, kjer je tveganje tistih, ki vlagajo kapital, najmanjše. Odpoved bi bila razumljiva, če bi bila pri nas kriza. Podatki in ocene o konjunkturi so res različne, nihče pa ne trdi, da se družbeni proizvod zmanjšuje. Tomšič je postavil tudi vprašanje o plačah po individualnih pogodbah. Dodal je, da konkurenčna nesposobnost naših podjetij lahko izvirata tudi iz slabih poslovnih odločitev. Delodajalcem je predlagal, naj odpoved dosedanje pogodbe odložijo do uveljavitve nove. S tem bi omogočili pogajanja.

pogodbe. Iluzija je, da bi ZSSS lahko pristala na takšno ponudbo. Še bolj nesprejemljivo je, da bi nekatere pomembne pravice urejali le s socialnim sporazumom ali pogodbami o zaposlitvi. Pri pogodbah o zaposlitvi je delodajalec sam z delavcem, lahko mu diktira, kar koli hoče. Socialni sporazum pa ni pravna norma in zato kolektivnih pogodb ne more nadomestiti. Semolič je delodajalce vprašal, zakaj predlagajo znižanje nadomestila za čas bolezni in dopusta v primeru nesreče. Vprašal jih je tudi, zakaj zaostrojujejo le pri pravicah zaposlenih, ne pritiskajo pa na državo, in tudi pred lastnim pragom nič ne pometajo. Zaključil je zelo jasno: pogajanja o novi pogodbi se lahko začnejo takoj, vendar je treba odpoved prej preklicati. Le tako bodo partnerji na pogajanjih lahko nastopali enakopravno.

Računa za neuspelo lobiranje sindikati ne bodo plačali

Valter Drozg je na to zahtevo odgovoril z novimi pojasnili. Nekateri sedanje pravice zaposlenih bi delodajalci radi črtali, da bi v ogroženih podjetjih ohranili delovna mesta. V dobrih podjetjih pa pravic delavcev ne bodo zmanjševali, saj se zavedajo, da zadovoljni delavci naredijo več. Odpoved pogodbe bi pomagala slabim podjetjem. Če bi sindikat podjetja tožil zaradi neizpolnjevanja pravic iz pogodbe, bi veliko podjetij verjetno potopil.

Pergam poziva k strnitvi sindikalnih vrst

Če Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) ne bo preklicala svojega odstopa od splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, bo Pergam med 15. in 20. oktobrom organiziral splošno stavko.

To je na ponedeljkovi tiskovni povedal njegov predsednik Dušan Rebolj. Odpoved razumejo kot »načrten poskus GZS in Združenja delodajalcev, da se poslabša materialni položaj zaposlenih v korist že itak privilegiranega statusa poslovnih struktur, destabilizirajo razmere v gospodarstvu«.

Pergam bo o načrtovani splošni stavki obvestil tudi druge sindikalne centrale, saj meni, da zdajšnji čas terja strnitev vseh delavskih vrst.

D. K.

zamrznitve odpovedi za delodajalce ni bil sprejemljiv, saj bi veljavnost sedanje pogodbe podaljšal še za eno leto. Brane Mišič je vztrajal, da je socialni položaj zaposlenih vsaj tako težak kot ekonomski položaj podjetij. Če je odpoved pogodbe legitimna pravica gospodarske zbornice, bi sindikati enako legitimno lahko podjetja tožili za vse pravice iz kolektivnih pogodb. Valter Drozg je zatem še omenil, da so delodajalci podpisali letošnji socialni sporazum le zaradi strahu pred zagroženo splošno stavko. Goslar je vse skupaj ocenil za dva ultimata, po prvem je treba odpoved preklicati, po drugem pa se o zmanjšanju pravic ni mogoče pogajati. Odpoved delodajalcev je mogoče res radikalna, ni pa ultimat, je še ocenil. Menil je tudi, da imajo delodajalci še čas za podaljšanje roka za pogajanja o novi pogodbi.

Tudi po njegovem mnenju zakon, ki bi nadomestil kolektivne pogodbe, ne bi bil najboljša rešitev. Dušan Semolič je vztrajal pri preklicu odpovedi pogodbe. Dodal je še, da imajo sindikati legitimno pravico obrambe doseženih pravic zaposlenih. Čeprav so imeli delodajalci legitimno pravico do odpovedi pogodbe, na ta način problema niso rešili. Podobno je vztrajal tudi Rebolj.

Ker se predstavniki delodajalcev in sindikatov niso mogli sporazumeti glede roka za zaključek dela ekspertne skupine in podpisa nove pogodbe, je Dušan Kidrič opozoril, da strošek dela ni edini element konkurenčnosti podjetij. Omenil je načelo enakosti vseh zaposlenih, zaradi česar bi bilo treba pogledati tudi izplačila in druge pravice po individualnih pogodbah. Podatki o teh plačah so namreč zelo zanimivi, je pojasnil minister Rop.

Čez približno deset dni naj bi delodajalci in sindikati znova sedli za mizo. Do takrat se bodo delodajalski organi namreč izrekli o sindikalnih zahtevah. Ker je le odpoved enostransko dejanje, o vsem drugem pa morajo partnerji soglašati, je treba omeniti še možnost kompromisa v obliki aneksa, ki bi veljavnost že odpovedane pogodbe podaljšal do podpisa nove. Tudi če bosta obe strani pripravljeni za takšen kompromis, bosta morali prej rešiti vprašanje rokov, ki delodajalce zelo pritiskajo.

Franček Kavčič

Delodajalci so na seji ekonomsko-socialnega sveta tokrat ostali osamljeni

3. oktobra 1996

Sindikalna lista

Prvi del

1. Dnevnice	oktober 1996
– cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
– polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
– znižana dnevica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrini (od 26. 7. 96 dalje)	24,84
3. Ločeno življenje	46.875,00
4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	11.719,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje april–junij 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 74.001 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
– za 10 let	37.113,00
– za 20 let	55.669,00
– za 30 let	74.225,00
2. Nagrada ob upokojitvi	222.775,00
3. Solidarnostne pomoči	74.225,00
Vir: Zavod RS za statistiko	Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 795), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec julij, avgust in september 1996	55.061 SIT
2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje maj–julij znaša	119.401 SIT

Opomba:

Še največ vprašanj se v zadnjem času pojavlja pri uporabi eskalacije. Potrebno je upoštevati, da se eskalirajo izhodiščne plače po tarifnih in plačilnih razredih. Tarifnih razredov je v panožnih pogodbah devet, v podjetniških kolektivnih pogodbah pa so uveljavljeni podrazredi – plačilni razredi, ki jih je več. Vse te plače se v skladu s socialnim sporazumom v celoti eskalirajo.

Ponovno opozarjamo, da že več kot 6 let obračun plač po vrednosti točk ni skladen s kolektivnimi pogodbami.

Strokovna služba ZSSS

Izhodiščne plače po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo OKTOBER, NOVEMBER, DECEMBER 1996

Izhodiščne plače za gospodarstvo so določene na osnovi 4. člena Zakona o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) in relativnih razmerij tarifnih razredov, določenih na osnovi 1. točke tarifne priloge k Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo za leto 1995 (Ur. l. RS, št. 22/95).

Tarifni razred	Izhodiščna plača (v SIT)
I. enostavna dela	46.525
II. manj zahtevna dela	51.178
III. srednje zahtevna dela	57.226
IV. zahtevna dela	63.739
V. bolj zahtevna dela	72.114
VI. zelo zahtevna dela	86.071
VII. visoko zahtevna dela	97.703
VIII. najbolj zahtevna dela	116.313
IX. izjemno zahtevna dela	139.575

Indeks za usklajitev izhodiščnih plač znaša 100,9.

Strokovna služba

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Mnogo ve, kdor ve, kje najti, kar ne ve...

Vsem našim sindikalnim zaupnikom smo v začetku septembra poslali 8. številko informativnega biltena, v katerem jih seznanjamo z aktualnostmi v sindikatu dejavnosti. Objavljeni napotki in dokumenti naj bi predvsem olajšali delo zaupnikov in jih »oborožili« za ustrezno ukrepanje v podjetju. Med takimi informacijami je nova tabela izhodiščnih plač za III. trimesečje in opozorilo na razpisane izobraževalne seminarje. Udeležencem teh seminarjev iz organizacij, ki so že uveljavile enodostotno članarino, stroške bivanja v izobraževalnem centru Radovljica krije sindikat dejavnosti. Prav tako smo v biltnu objavili seznam občin, ki so pristopile k panožni kolektivni pogodbi, in zaprosili vse zaupnike iz preostalih občin, naj pomagajo pri pridobivanju podpisnikov.

Poseben informativni bilten smo poslali vsem našim zaupnikom v službah za zasebno varovanje. V njem so objavljeni nekateri dokumenti, katerih poznavanje je pomembno za pravilno izvajanje delovnih nalog varnostnikov. To so zakon o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju služb varovanja, kodeks Zbornice RS za zasebno varovanje, katalog del za varnostnike, pravilnik o delovnih obsekih in predlog zakonodajnih pobud. Vsem smo poslali tudi knjigo Tomaža Časa z naslovom Zasebno varovanje in pooblastila varnostnikov, ki jo je založila Zbornica. Prepričani smo, da bo vsem v veliko pomoč.

Če bo odziv zaupnikov na ta bilten ugoden in bodo predlagali, kaj želijo še vedeti, bomo tako obliko informiranja nadaljevali.

Miloš Mikolič, sekretar

V območnih organizacijah

Celje

Kovinarji brusijo orožje

Kot nam je povedal sekretar Skei celjskega območja Mirko Gozdnikar, se je 35 njihovih sindikalnih zaupnikov prejšnji teden zbralo na seminarju na Šmohorju nad Laškim. Ladi Kaluža jim je predstavil delovanje celjske območne organizacije ZSSS. Lidija Jerkič jih je poučila o novi kolektivni pogodbi dejavnosti. Predavala sta jim še Vladimir Bizovičar, o varstvu pri delu, in Albert Vodovnik, o delovanju Skei v sedanjih razmerah.

Udeleženci seminarja so skupaj s predavatelji ugotovili, da bo letos podpisana pogodba za kovinsko in elektroindustrijo in kovinske materiale veljala vsaj še dve leti, saj je pred tem ni mogoče odpovedati. Po Gozdnikarjevih besedah so bili udeleženci s seminarjem zelo zadovoljni.

Pred odhodom domov so se ustavili na strelišču v Rečici pri Laškem. Preizkusili so se v streljanju s pištolo. Presenetljivo je zmagal Albert Vodovnik. V tarčo je s petimi strelji zadel 45 krogov. Ker so se nanjo podpisali vsi konkurenti, je med številnimi trofeji v Bertlovi zbirki dobila zelo vidno mesto.

F. K.

sindikalni

REŽISERJI ODPOVEDI KOLEKTIVNIH POGODB SO SEDAJ POVSEM ZNANI

V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije smo potihoma računali na suverenost odločanja Združenja trgovine pri Gospodarski zbornici Slovenije in Sekcije za trgovino pri Združenju delodajalcev Slovenije ter s tem na drugačno ravnanje pri odpovedi kolektivne pogodbe njihovih central. Dve povsem ločeni instituciji sta, sodeč po dopisu Združenja trgovine pri Gospodarski zbornici Slovenije, ki smo ga prejeli 30. septembra 1996, dne 26. septembra razpravljali o Kolektivni pogodbi dejavnosti trgovine Slovenije in jo s tem dnem skupno odpovedali.

Z odpovedjo Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine se je dokazala izrazito centralistična politika Gospodarske zbornice, ki se ji morajo posamezna združenja in sekcije prilagajati. Pri taki politiki ne vzdržijo nobeni ekonomski kazalci posameznih panog ter produktivnosti dela, ki

opravičujejo dosežene pravice delavcev. Kako naj si to drugače razlagamo?

V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije se sprašujemo, ali so člani teh dveh institucij imeli na razpolago ekonomske kazalce poslovanja dejavnosti trgovine, na osnovi katerih bi se lahko suvereno in argumentirano odločili o za delavce v tej panogi tako usodnem sklepu?

Ali sta se njihova predsednika sploh zavedala, kako globoko bosta s tem zarezala v socialno varnost delavcev te panoge? Ali vesta, kaj prodajalki za turnusno delo, delo ob sobotah in nedeljah pri približno 41.000 tolarjev neto, kolikor je vredno njeno delo, pomenijo prejemki, ki jih z odpovedjo kolektivne pogodbe ukinjajo?

Zakaj ne upoštevajo, da je prihodek na zaposlenega v trgovini, ki je bil v lanskem letu za 102 odstotka višji od gospodar-

stva, tudi in predvsem rezultat povečane produktivnosti v tej panogi? Če bo kdo v Sloveniji prizadet z ukinitvijo dodatkov za turnusno delo, deljen delovni čas, nedeljsko delo, bodo to nedvomno prodajalci.

Zato v Sindikatu delavcev trgovine Slovenije zamerimo delodajalcem, da pri odpovedi kolektivne pogodbe niso upoštevali objektivno ugodnejšega finančnega položaja te panoge, kot ga ima gospodarstvo, ter povečane

produktivnosti dela, ki je posledica spremenjenega in do delodajalcev pri odpovedi kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine nepomembni. Odpovedi kolektivnih pogodb lahko resno ogrožijo mlad industrijsko delo, kracijo in ogrozijo socialno bilnost v Republiki Sloveniji.

Sekretar
Sandi Bartol

Predsednik
Kristina Antol

Kviku gre na bolje

Podobno kot domala vse trgovske organizacije v Mariboru tudi trgovsko podjetje Kvik pestijo težave. Zato je v tem podjetju junija prišlo tudi do zamenjave vodstva. Z novim direktorjem Dušanom Svilarjem je Kvik aktiviral doslej neuporabljene prodajne površine ter okrepil sodelovanje z bankami in dobavitelji. Poleg pa so v podjetju začeli izvajati tudi program dezinvestiranja in zmanjševanja stroškov. Na začetku poletja so odpustili 55 trajno presežnih delavcev, o čemer smo v našem časopisu že pisali.

Kakor ocenjuje novi direktor, bo ob vseh omenjenih ukrepih poslovanje Kvika po nekaj letih oktobra zopet pozitivno. »Ob prevzemu vodilnega mesta v Kviku sem se srečal predvsem z negativno klimo in nezaupanjem v prihodnost podjetja. Po nekajmesečnem intenzivnem delu je sedaj vodstvo podjetja doseglo sodelovanje zaposlenih, prav tako pa so nas pri prenovi podjetja podprle banke in dobavitelji z delnimi prestavitvami odplačila dolgov,« pravi Dušan Svilar.

V Kviku so se lotili tudi intenzivnega prenavljanja prodajal. V prodajalne spreminjajo celo skladiščne prostore. Tako bodo Mariborčani že sredi oktobra lahko nakupovali v novi Kvikovi veleblagovnici na križišču Jurčičeve in Gosposke ulice. Prenovili bodo tudi blagovnici Kvika in Trim. Pred dvema tednoma pa je Kvik v sodelovanju s podjetjem Domino Activa že odprl prodajalno Polonca na Gosposki ulici, ki Mariborčanom ponuja naravno kozmetiko.

T. K.

Po čem smo (pre)živeli? Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

SEPTEMBER 1996

Skupina dobrin iz košarice	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin IX.96/IV.96	Indeks cen življenjskih potrebščin IX.96/VIII.96	Indeks cen življenjskih potrebščin IX.96/XII.95
	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica			
1. Hrana	49297,79	38119,28	38119,28	61201,78	46605,70	46605,70	97,20	100,30	106,00
2. Pijača	8207,78	3008,09	3008,09	8257,82	3029,54	3029,54	105,50	100,70	110,80
3. Kajenje	4916,38	2657,50	2657,50	4916,38	2657,50	2657,50	206,30	100,00	107,40
4. Oblačila	24340,24	14994,47	722,65	29789,21	18401,75	797,04	101,80	100,40	104,40
5. Obutev	5604,72	4275,92	0,00	6616,01	4756,34	0,00	101,40	100,10	103,80
6. Stanovanje	21746,19	15652,16	12413,48	26506,08	18810,81	14890,31	106,50	100,20	121,80
7. Ogrevanje, razsvetljava	18463,92	12908,92	11002,29	22810,11	15407,82	13116,79	101,10	100,50	101,40
8. Gospodinjinska oprema	11410,93	6042,23	0,00	13570,80	7013,89	0,00	101,60	100,60	103,70
9. Higiena, zdravstvena nega	13875,21	11670,39	8072,62	15618,14	13006,35	9390,06	104,10	100,30	105,60
10. Izobr., kultura, razvedrilo	25182,29	10504,11	6255,34	28524,48	11713,43	6435,16	103,40	100,50	106,10
11. Prometna sr. in storitve	28911,29	10405,45	4725,17	35792,50	13619,48	5227,84	101,00	100,30	106,10
12. Razni predmeti in storitve	3379,92	2013,34	0,00	4218,39	2244,71	0,00	100,90	100,40	106,60
13. Drugi izdatki	36574,51	8793,30	766,84	39481,40	9116,28	7662,84	100,90	100,40	106,60
SKUPAJ (v SIT)	251911,15	141045,17	94639,26	297303,09	166383,60	109812,76			

Stopnja rasti košaric IX.96/IV.96	1,42	1,25	0,79	1,35	1,17	0,68
Stopnja rasti košaric IX.96/VIII.96	0,35	0,34	0,34	0,35	0,34	0,33
Stopnja rasti košaric IX.96/XII.95	8,82	9,16	10,46	8,77	9,18	10,68
Stopnja rasti košaric IX.96/IX.95	12,07	12,72	14,56	12,03	12,61	14,81

Struktura življenjskih stroškov

1. Hrana	19,6	27,0	40,3	20,6	28,0	42,4
2. Pijača	3,3	2,1	3,2	2,8	1,8	2,8
3. Kajenje	2,0	1,9	2,8	1,7	1,6	2,4
4. Oblačila	9,7	10,6	0,8	10,0	11,1	0,7
5. Obutev	2,2	3,0	0,0	2,2	2,9	0,0
6. Stanovanje	8,6	11,1	13,1	8,9	11,3	13,6
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,3	9,2	11,6	7,7	9,3	11,9
8. Gospodinjinska oprema	4,5	4,3	0,0	4,6	4,2	0,0
9. Higiena, zdravstvena nega	5,5	8,3	8,5	5,3	7,8	8,6
10. Izobr., kultura, razvedrilo	10,0	7,4	6,6	9,6	7,0	5,9
11. Prometna sr. in storitve	11,5	7,4	5,0	12,0	8,2	4,8
12. Razni predmeti in storitve	1,3	1,4	0,0	1,4	1,3	0,0
13. Drugi izdatki	14,5	6,2	8,1	13,3	5,5	7,0
SKUPAJ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

Strokovna služba ZSSS

SKRANHANI ODNOSI MED DELODAJALCI IN DELAVCI ŠKODUJEJO TURIZMU

Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije je v okviru 5. srečanja gostinsko-turističnih delavcev iz vse države prejšnji teden v Rogaški Slatini pripravil tudi okroglo mizo s temo »Gostinstvo in turizem jutri - položaj zaposlenih«. Vodil jo je predsednik Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije Iztok Bratuža, na njej pa so poleg številnih sindikalnih zaupnikov iz podjetij sodelovali tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič, glavni republiški inšpektor za delo Borut Brezovar, predsednik Združenja za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici Slovenije Borut Mokrovič, župan Rogaške Slatine mag. Branko Kidrič in drugi gosti.

Dušan Semolič je uvodoma opozoril na najnovejši konflikt med delodajalci in delavci in argumentirano zavrnil nesprijemljive predloge delodajalcev za zmanjševanje pravic delavcev. Poudaril je, da se bodo Svobodni sindikati odločno postavili v bran delavskih pravic, ki jim jih delodajalci odvzeli, in pri tem uporabili vse oblike sindikalnega boja: če bo potrebno, bodo organizirali tudi splošno stavko. Sekretar republiškega odbora sindikata delavcev gostinstva in turizma Ivan Jurše je opozoril, da skrhane odnose med delavci

in delodajalci v gostinstvu in turizmu najbolj občutijo gosti, kar dolgoročno škoduje vsem. Zato je delodajalce pozval, naj preprečijo konflikt z delavci, dokler je za to še čas. Poudaril je tudi nekatera druga vprašanja, na katera naj bi odgovorila okrogla miza: kako je s promocijo turizma pri nas; ali Slovenija potrebuje ministra za turizem; kako preprečiti zaposlovanje na črno ter nelegalno konkurenco v gostinstvu in turizmu.

Borut Mokrovič, predsednik Združenja za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici Slovenije je dejal, da razume revolt

delavcev, vendar pa je treba zagotoviti konkurenčnost našega gospodarstva v mednarodnih okvirih. Za to pa morajo svoje prispevati država z zniževanjem davkov in prispevkov, banke z ugodnejšimi obrestnimi merami, menedžerji z večjim znanjem in tudi delavci. Kakšen naj bo prispevek delavcev k zmanjševanju stroškov, pa je vprašanje, o katerem se je treba dogovoriti.

Glavni republiški inšpektor za delo Borut Brezovar je opozoril, da je pravna varnost zaposlenih pri nas na nizki ravni, čeprav so delavci formalnopravno zelo zaščiteni. Kršitev in kršilcev je toliko, da državnim organom v vseh primerih ne morejo učinkovito ukrepati. Brezovar vidi rešitev v dopolnitvi zakona o inšpekciji dela, ki so v državnem zboru že v proceduri.

S predstavnikom delodajalcev je polemiziral **Bogo Košnik** z Bleda. Poudaril je, da se delavcem slabo piše, če bodo sindikati izrinjeni iz dogovarjanja med delodajalci in delavci. Po njegovem mnenju se pri neto plačah delavcev ne da več varčevati, veliko rezerv pa je še na nekaterih dru-

gih področjih - tudi pri davkih in prispevkih. Sporno odločitev Gospodarske zbornice je ocenil za nestrokovno, saj ni upoštevala negativnih posledic, ki jih ni bilo težko predvideti.

Branka Jurak iz Maribora se je vprašala, v čigavem imenu je Gospodarska zbornica odpovedala splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, saj je v Sloveniji veliko podjetij še vedno družbenih, v večini lastninjenih podjetij pa so večinski lastniki delavci. Večinski lastniki slovenskega gospodarstva zbornici zagotovo niso dali mandata za sporno odločitev.

Tudi **Vesna Mržek - Pirjavec** iz Postojne se je vprašala, kje na svetu še menedžerji upajo zmagati lastnikom. Po njenem mnenju bi morala osnovne pravice delavcev zaščititi država.

Karmen Leban iz Ljubljane je dejala, da je Gospodarska zbornica s sporno odločitvijo naredila veliko škodo slovenskemu turizmu, saj bo Slovenijo, vsaj sodeč po razpoloženju delavcev v Ljubljani, po vsej verjetnosti zajel stavkovni val. Turistični delavci pa ne morejo hkrati stavkati in se smehljati turistom.

Stane Konrad iz Radenc je prav tako menil, da so delodajalci dali zaušnico delavcem. Z njim se je strinjala tudi **Jožica Devič** iz Maribora. Povedala je, da številni delavci v Mariboru že pozivajo sindikat, naj se enostranski odločitvi delodajalcev upre z organizirano stavko.

Čeprav je večina razpravljalcev govorila o najnovejšem konfliktu med delodajalci in delavci, so udeleženci okrogle mize vendarle spregovorili tudi o razvojnih problemih na področju gostinstva in turizma. V zvezi s tem so se zavzeli za enotno in čimbolj učinkovito promocijo slovenskega turizma v svetu in za učinkovito ukrepanje proti kršilec delovnopravne zakonodaje. Turističnega ministra pa, kakor je rekel **Matjaž Črnovšek** iz Velenja, gostinsko-turistični delavci ne potrebujejo, saj bi se z njim samo krepil birokratski aparat, od katerega gostinsko-turistični delavci že doslej niso imeli veliko.

Tomaž Kšela

Delovno, veselo - pa tudi zaskrbljeno

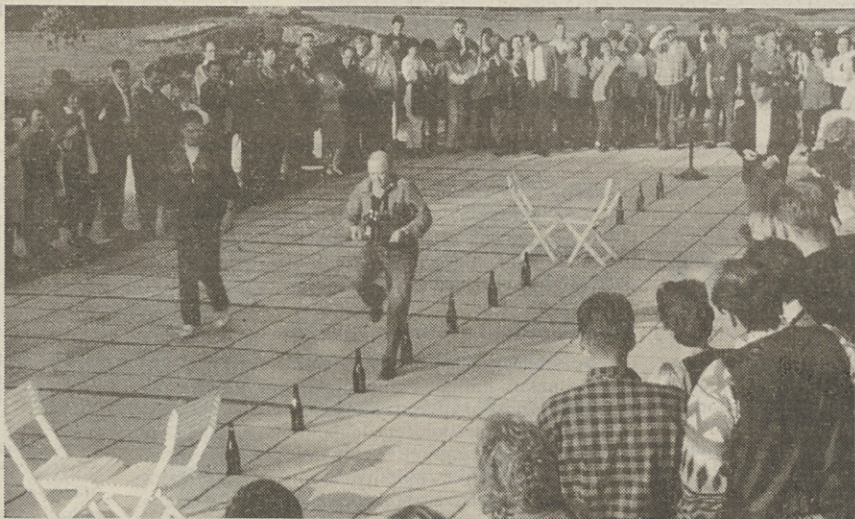
V Rogaški Slatini so se konec prejšnjega tedna zbrali na 5. srečanju delavci gostinstva in turizma iz vse Slovenije. Najprej so si ogledali kulturne in turistične znamenitosti Rogaške Slatine ter se seznanili z gostinsko-turistično ponudbo tega kraja, nato pa so se zbrali na okrogli mizi »Gostinstvo in turizem jutri-položaj zaposlenih«.

Po prvem delu srečanja, ki je bil namenjen delovno, so se popoldne gostinsko-turistični delavci zbrali na družabnem srečanju. Popevili so ga z duhovitimi igrami, različnimi šaljivimi tekmovanji, ustvarjalnimi in srečolovom, v večerki dvorani Grand hotela pa se predela tudi zaplesali.

Kljub veselemu razpoloženju srečanje potekalo v senci najnovejšega konflikta med delodajalci in delavci. Številni gostinsko-turistični delavci so se namreč pogovarjali o tem, kako v hotelih in drugih gostinsko-turističnih podjetjih pripraviti stavko, ki jo bodo delavci na Slovenskem priporočili organizirati, če delodajalci ne bodo razveljavili svoje enostranske odpovedi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo.

T. K.

V družabnem delu srečanja v Rogaški Slatini so gostinsko-turistični delavci tudi takole (zgornja slika) dokazovali, da zanje ni (poklicnih) ovir. Na koncu pa so se seveda tudi veselo zavrteli (spodaj).

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Skei - 10 konference SZ

Lepši obeti za železarje?

Članom izvršnega odbora konference Skei Slovenskih železarn (SZ) je vodstvo koncerna (Lojze Vrečko, Vasilij Prešern in Gorazd Tratnik) prejšnji teden predstavilo poročilo o poslovanju in prvem polletju, strategijo razvoja do leta 2005 in lastninjenje premoženja. Ker na nekatera vprašanja gledajo dokaj različno, so se z zadevami le seznanili, informacije pa bodo prenesli tudi med zaposlene. To je nujno, saj so zbegani zaradi govorice o prodaji posameznih tovarn, odpuščanj. Ne vedo niti tega, ali bodo lahko uporabili lastninske certifikate in listine za manj izplačane plače.

Rezultati letošnjega poslovanja zaostajajo za poslovnim načrtom. Izguba bo verjetno dvakrat večja od načrtovane. Zatika se pri prodaji, investicije pa kasnijo. Izguba nastaja tudi pri dezinvestiranju, saj objekte lahko prodajo le veliko ceneje od njihove vrednosti po uradnih bilancah. Predsednik uprave SZ **Alojz Vrečko** pravi, da so vzroki poslovnih težav tudi zunanji, saj država ni dokapitalizirala Jekla iz Štor. Tudi neplačanih davkov in prispevkov ter računov za elektriko jim še ni odpisala.

Čeprav je nadzorni svet strategijo razvoja do leta 2005 že obravnaval, ta še ni dokončno določena. Sindikat pri njeni sestavi ni mogel sodelovati. Zanj zelo zanimiv kadrovski separat bo treba še pripraviti. Zaenkrat je jasno le, da večjih odpuščanj ne bo. Zaradi presežka premalo izobraženih proizvodnih delavcev in pomanjkanja strokovnega kadra, še posebej s komercialnega področja, pa bodo potrebne velike kadrovske zamenjave. Hud problem je tudi število invalidov. Ker so z zakonom zaščiteni, so med zaposlenimi v čedalje večjem deležu. V upravi so glede tega pripravili obsežno analizo. Nadzorni svet bo vladi verjetno sporočil, da v SZ problema invalidov ne morejo rešiti sami. Skei pa bo pri ministrstvu za delo zahteval pospešitev za ureditev statusa invalidskih podjetij.

Železarne naj bi leta 2005 proizvedle nekaj več kot pol milijona ton tekočega jekla, od katerega bi 65.000 ton predelale same. Dodana vrednost na zaposlenega naj bi znašala 54.000 mark, realizacija pa kar 200.000 mark. Kot je povedal namestnik predsednika uprave dr. **Vasilij Prešern**, bodo SZ v prihodnjem obdobju skušale prodati na svetovnih trgih 79 odstotkov svojega jekla in z njim vsako leto zaslužiti 800 milijonov mark. Za takšno povečano prodajo bodo potrebne tudi investicije, ki bodo omogočile še boljše kvaliteto. Jeseniških Acroni bo posodobil zlasti valjarne. Podobno načrtujejo tudi za ravensko lokacijo, kjer bodo dobili tudi novo večjo stiskalnico. Čeprav bodo proizvodnjo kar precej povečali, pa bo potrošnja energije ostala na sedanji ravni. To je pomembno, saj zdaj porabijo 14 odstotkov zemeljskega plina in 4,8 odstotka električne energije v Sloveniji. Izvršni odbor Skei se je s strategijo le seznanil. Podrobnejše podatke bodo člani Skei in drugi zaposleni dobili pri direktorjih svojih družb. Kot sta povedala Vrečko in Prešern, strategije niso napisali »gospodje iz Ljubljane«, ampak tudi direktorji vseh družb, ki so podpisali, da se z njo strinjajo.

Zlasti **Janko Dežman** in **Dušan Posedi**, ki sta zastopala zaposlene z ravenske lokacije, sta hotela vedeti, kakšna bo usoda spremljajočih podjetij in nekaterih družb. Opozarjala sta tudi na težak položaj Jeklovarne in Stoja. Vrečko je odgovoril, da imajo ponudbo za prodajo Nožev, ki jo bodo morali ponovno obravnavati. Problem je pre nizka cena za tovarno, čeprav tuji partner, ki kupuje 20 odstotkov proizvodnje, obljublja veliko dokapitalizacijo. Če ponudbe ne bodo sprejeli, bi lahko izgubili njegova naročila. Oba ravenska sindikalista sta se zanimala tudi za ukinitve Jeklovleka na njihovi lokaciji. Vrečko je odgovoril, da gre za načrtovano specializacijo in racionalizacijo poslovanja treh obratov, s treh glavnih železarskih lokacij, ki bo po novem obratoval le v Štorah.

Bogo Košnik je načel tudi vprašanje vodenja Verige in Plamena, kateremu se bo pridružil še Tovil. Vrečko je pojasnil, da bo sedanji direktor Plamena in Verige Sašo Jevšnik od novega leta vodil le Verigo. Plamen bo prevzel sedanji direktor Tovila, ki se bo o premostitvi iz Ljubljane v Krogo pogovoril z vsakim delavcem posebej.

Glede privatizacije železarn ni nič novega, saj zakon, ki naj bi to uredil, še čaka na državnozborsko odločitev. Čeprav je uprava predlagala le centralizirano lastninjenje, če smo Vrečka prav razumeli, ne bo nasprotovala tudi večstopenskemu. Po njegovih besedah v upravi nasprotujejo le vmesnim holdingom. Skei pa se bo še naprej zavzemal za uporabo certifikatov in listin za premalo izplačane plače. Kot je znano, imajo skeievci vseh treh lokacij o tem različna mnenja, ki jih bodo poskusili še enkrat poenotiti.

Izvršni odbor je obravnaval tudi predlog programa priprave kolektivne pogodbe za zaposlene v koncernu SZ. Predlogu uprave so dodali le zahtevo, naj bo pogodba podpisana do konca marca.

Franček Kavčič

V drugih sindikatih

Policijski sindikat Slovenije

Policisti in Evropa

V Luxemburgu je zasedal izvršni komite Mednarodne zveze policijskih sindikatov (UISP), ki združuje sindikate 18 evropskih držav s pol milijona članov. Zasedanja sta se udeležila tudi člana tega komiteja iz Policijskega sindikata Slovenije (PSS) Romana Funkl, sekretarka PSS, in Zdravko Melanšek, izvršni sekretar PSS.

Osrednja tema obravnave je bilo vprašanje sodelovanja držav Evropske unije na področju notranje varnosti. Letošnja mednarodna vladna konferenca v Firencah je obravnavala tretji steber Maastrichtskega sporazuma o vprašanjih notranje varnosti ter delovanja in sodelovanja policij držav Evropske unije. Lani sprejeta konvencija o Evropolu (Evropska policija) postavlja nekatere nove temelje, ki bodo povzročili spremembe tudi v delu policistov. Zato je pomembno, da jim sindikati pravočasno zagotovijo ustrezne standarde in delovnopravno varstvo. Že danes pa je potrebno urediti sindikalno zastopanje policistov iz evropskih držav, ki delajo v Evropolu v Haagu na Nizozemskem. Po sklepu izvršnega komiteja UISP jih zastopa nizozemski policijski sindikat.

Drugo vprašanje, o katerem je razpravljala izvršni komite UISP, je določitev pristojnosti med državnimi policijami in zasebnimi varnostnimi službami. Širitev teh drugih je v zadnjih letih privedlo do konkurenčnosti s policijo, marsikje pa tudi do sporov o pristojnostih. Zato se UISP zavzema, naj se v Evropi jasno dorečejo pristojnosti delovanja policije in zasebnih varnostnih služb.

Na zasedanju je bila predstavljena tudi problematika nekaterih sindikatov članov UISP. Republika Slovaška namerava z novo zakonodajo določiti policijskom status vojaških oseb, kar je v nasprotju s temeljnimi cilji zveze. UISP je na Slovaškem že intervenirala z opozorilom, da je tak status policistov v nasprotju z evropskimi normami. Uspešno je posredoval tudi na Islandiji, kjer so ob sprejemanju novega zakona o policiji nameravali bistveno poslabšati socialni položaj policistov.

Zdravko Melanšek, izvršni sekretar

Primerjava cen in plač pri nas in pri sosedih

CENE ZAHODNJAŠKE, PLAČE VZHODNJAŠKE

Raziskovalci Instituta za ekonomsko diagnozo in prognozo mariborske Ekonomsko-poslovne fakultete so primerjali slovenske plače in njihovo kupno moč s plačami v državah, ki nas obkrožajo: Hrvaški, Madžarski, Italiji in Avstriji. Primerjava je prispela v času, ko delodajalci odpovedujejo splošno kolektivno pogodbo in ponujajo zaposlenim sprejem dosti nižje ravni materialnih pravic, ki izvirajo iz dela. Škoda le, da raziskava ne zajema tudi drugih držav v tranziciji, s katerimi se Slovenija rada primerja. Tako bi lahko natančneje ugotovili, zakaj zaposleni na Češkem ali Poljskem prejema dva- do trikrat nižje plače, pa vseeno živijo. Pri nas se delodajalci pritožujejo, da so naše plače previsoke, da bi bilo gospodarstvo lahko konkurenčno, hkrati pa se večina ljudi komajda prebija od začetka do konca meseca. Zanimivo je tudi vedeti, kako blizu Evropi, v katero se nam mudi, smo po moči naših plač.

Poglejmo najprej proti zahodu in severu, v Italijo in Avstrijo. Raziskovalci omenjenega inštituta so ugotovili, da je kupna moč povprečne čiste plače v Sloveniji bistveno manjša kakor pri obeh sosedah, članicah Evropske unije. Slovenska povprečna plača je v marcu letos, takrat so bile izračunane tudi primerjave za letošnje leto, znašala 76.552 tolarjev neto, avstrijska pa, preračunano, 265.869 tolarjev. Povprečna italijanska plača za isti mesec je znašala 219.856 tolarjev. Torej so imeli v Avstriji in Italiji približno trikrat višje neto plače kot pri nas. Slovenec je za povprečno plačo lahko kupil le 40 odstotkov dobrin, ki si jih je lahko privoščil Italijan, in 39 odstotkov dobrin, ki jih je lahko kupil Avstrijec. Kupna moč tolarja doma se je v zadnjih petih letih izboljšala, ker da so plače rasle hitreje od cen dobrin. Počasnejša rast cen dobrin je rezultat odpiranja slovenskega trga, zniževanja uvoznih dajatev in novega sistema prometnega davka, ki je po stopnjah precej bližji evropskemu sistemu kot nekdanji jugoslovanski sistem. Tako je bila še leta 1992 kupna moč povprečne slovenske plače trikrat manjša od povprečne avstrijske ali italijanske plače. Ker so se plače v zadnjih treh letih povečevale bolj, kakor so rasle drobnoprodajne cene, je kupna moč

tolarja letos presegla kupno moč dinarja iz leta 1990.

Drugega pa je slika, ko se obrnemo proti vzhodu. Povprečna neto plača na Madžarskem je marca letos znašala (preračunano) 28.507 tolarjev, več kakor dvainpolkrat manj kakor na Slovenskem. S povprečno plačo je bilo v Sloveniji moč kupiti za 62 odstotkov dobrin več, kakor na Madžarskem s tamkajšnjo povprečno neto plačo. Lani pa je bila notranja kupna moč (torej kupna moč, dosežena na domačem trgu) slovenske plače za 54 odstotkov večja kot kupna moč povprečne madžarske plače. Še leta 1991 in 1992 sta bili notranji kupni moči povprečnih plač v Sloveniji in na Madžarskem skoraj izenačeni (razlike je bilo za 5 odstotkov). Potem pa je razlika začela hitro rasti: v letih 1993 in 1994 so Slovenci lahko kupili za 26 odstotkov več dobrin kot Madžari, lani za 54 odstotkov in letos spomladi že za 62 odstotkov.

Na Hrvaškem je bila povprečna plača marca letos 1.920 kun ali 46.925 tolarjev. Slovenec je s povprečno plačo lahko kupil za 55 odstotkov več dobrin kot Hrvat, treba pa je poudariti, da se razlika v notranji kupni moči med tolarjem in kuno zmanjšuje. Lani je bila še 60 odstotkov, leta 1993 kar 143 odstotkov in leta 1994 še vedno ogromnih 117 odstotkov.

Slovenec lahko s povprečno plačo kupi dvainpolkrat manj dobrin kot Avstrijec ali Italijan s svojima povprečnima plačama, za 62 odstotkov več kakor Madžar in za 55 odstotkov več kot Hrvat.

KOVINOTEHNA POMAGA JEKLOTEHNI

Kriza mariborske industrije se čedalje močneje kaže tudi v mariborski trgovini. V zadnjih letih je moralo v Podravju v stečaj že več kot 100 srednje velikih in velikih industrijskih podjetij, število brezposelnih v regiji pa se je povzpelo na okoli 33 tisoč. Kupna moč v Mariboru, kjer so tudi plače za več kot 10 odstotkov nižje od republiškega povprečja, se je v zadnjih letih močno zmanjšala. Še prav posebej pa je prizadeta trgovina s tehničnim blagom, ki je mariborsko industrijo oskrbovala z repromateriali, gradbenim materialom in strojno opremo, saj investicij v gospodarstvu že nekaj let praktično ni bilo.

Kriza mariborskega gospodarstva je še posebej prizadela Jeklotehno. Po podatkih iz zaključnega računa je imela lani 872 milijonov tolarjev izgube. Zaradi domnevnih nepravilnosti v procesu lastninjenja in motenj v poslovanju je spomladi prešla v last Sklada Republike Slovenije za razvoj in za krmilo delniške družbe je prišlo novo vodstvo. Naročilo je revizijo poslovanja za lansko leto. Revizorji so ugotovili, da je bila lanska izguba veliko večja, kakor je bila izkazana v zaključnem računu. Delniška družba Jeklotehna je lansko leto zaključila z blizu 2,2 milijona tolarjev izgube, kar je več kot polovica osnovnega kapitala podjetja.

V Jeklotehni so si dolgo prizadevali, da bi podjetje rešili pred najhujšim. Zato so v minulih treh letih odpuštili okoli 800 trajno presežnih delavcev, dve hčeri delniške družbe (Jeklotehna Storitve in Jeklotehna Indel) pa sta morali v stečaj. Vendar tudi to ni pomagalo. Zaradi velikanske izgube v lanskem letu, več kot enoletne blokade žiro računa, prezadolženosti pri poslovnih bankah in zaprtih vratih pri dobaviteljih je skupščina Jeklotehne sklenila pristojnemu sodišču v Mariboru predlagati stečaj delniške družbe. Ker je predlog za stečaj že vložen, bo sodišče stečajni postopek verjetno uvedlo še ta mesec ali v začetku oktobra.

Da bi rešili vsaj zdravo jedro Jeklotehne, je delniška družba že ustanovila hčerinsko podjetje Jeklotehna Trgovina. V njem naj bi dobilo delo okoli 600 delavcev, kar pomeni, da se bo moralo po stečaju delniške družbe na zavodu za zaposlovanje prijaviti okoli 100 delavcev Jeklotehne.

Jeklotehna Trgovina je že uspešno pridobila strateškega partnerja, ki je podjetje dokapitaliziral in s 60 odstotki osnovnega kapitala postal njen večinski lastnik. Gre za Kovinotehno iz Celja, ki bo Jeklotehni Trgovini pomagala pridobiti lastništvo nad nekaterimi ključnimi maloprodajnimi objekti delniške družbe Jeklotehne. Brez strateškega

partnerja tudi Jeklotehna Trgovina ne bi mogla preživeti, saj bi po stečaju matere ostala brez lastnih sredstev, zalog in trgovskih lokalov.

Ceprav je večinski lastnik Jeklotehne Trgovine Kovinotehna, bo novo podjetje ohranilo naziv Jeklotehna. Kovinotehna namreč podjetja ni dokapitalizirala zato, da bi odkupila njegov tržni delež, temveč zato, da bi se s povezovanjem okrepila oba trgovska sistema, ki se na neki način dopolnjujeta. Kovinotehna je imela doslej tri milijarde tolarjev mesečne realizacije, skupaj z Jeklotehno Trgovino pa naj bi mesečno ustvarili preko 4 milijarde tolarjev prometa.

Seveda je uspešen start novega podjetja v veliki meri odvisen tudi od stečajnega upravitelja delniške družbe Jeklotehna, ki ga bo imenovalo sodišče. Tudi od njega bo odvisno, ali bodo v Mariboru ohranili zdravo jedro Jeklotehne in 600 delovnih mest. T. K.

Strah razjeda tudi duše šefov (1)

Človek je veliko bogastvo

Piše: Rudi Kropivnik

Znanec, ki je prebral članek Strah razjeda tudi duše šefov, je zaradi mojega zavzemanja, da mora menedžment imeti drugačen odnos do zaposlenih, kot se je sedaj razširil po mnogih podjetjih, nekoliko ironično pripomnil, ali se mi toži po samoupravljanju. Poznam sicer kar nekaj ljudi, ki se jim res toži po tistih časih, zanimivo, da so med njimi celo takšni, ki jih nikoli nisem štel med navdušene privrženice socialističnega samoupravnega sistema. Sam sem pobudo za navedeni članek dobil, ko sem opazil, da nekatere iz uveljavljeni dosežki s področja sodobnih organizacijskih ved v naših podjetjih propadajo. Ne vem, ali je to posledica prepričanja, da so ti dosežki povezani s samoupravnimi organizacijami podjetij, in je zato to treba opustiti, ali pa je enostavno premajhno vedenje o tem, kako se postoka s človeškimi zmogljivostmi v sodobno organiziranih in uspešnih podjetjih v razvitem svetu. Denimo, gotovo se še spomnite gesla iz preteklosti: človek je naše največje bogastvo. Verjeli ali ne, toda direktor tirolske zbornice mi je, v pogovoru o razvojnih problemih Tirolske, dejal: »Človek je edino bogastvo, ki ga ima Tirolska, zato se trudimo, da bi s čim boljšim izobraževanjem to bogastvo čim boljše izkoristili.« S tem hočem reči, da je naša samoupravna organizacija podjetij v marsičem temeljila na spoznanjih sodobne organizacijske vede.

Kot me je včasih, me tudi sedaj zanima predvsem vprašanje, kako je treba delovati, da bo slovensko gospodarstvo čim bolj učinkovito in ljudje čim bolj zadovoljni. Na tem mestu sem pač to obravnaval samo z vidika organizacije delovanja podjetja, ker se mi to zdi za uspešno gospodarstvo izredno pomembno. Prepričan sem, da svet spoštuje samo gospodarsko močno državo in prebivalce takšne države. To bo denimo zlasti pomembno pri takšnih pogajanjih, kot bodo tista za našo vključitev EU, še bolj pa potem za urejanje odnosov in življenja v EU. Urejene gospodarske razmere pa imajo tudi druge ugodne učinke. Blaginja namreč ne ustvarja pogojev za razvijanje različnih ekstremizmov, niti za uveljavljanje različni avanturistov, niti za širitev vraževerja. Zato sem tudi prepričan, da se bo z urejanjem gospodarskih razmer, z višjo zaposlenostjo in večjo socialno varnostjo zmanjšal marsikakšen naš problem. Med drugim tudi to, da se bodo pri nas v svetu politike lažje razvijali resnični demokratični odnosi. Vse to so razlogi, da se nam vsem

splača imeti bolj aktiven odnos do reševanja gospodarskih problemov.

Vsakdo iz aktivnega prebivalstva je ali bi pa hotel biti zaposlen. Velik del življenja prebijemo na delovnem mestu, zato nikomur ni vseeno, kakšne kakovosti je tudi ta del njegovega življenja. Torej, če nas zanima, kako menedžment opravlja svoje delo, nas zanima, ali zagotavlja v danem času največjo možno uspešnost poslovanja in s tem tudi socialno varnost zaposlenih ali ne, ali zagotavlja takšne razmere med zaposlenimi, da le-ti z veseljem delajo za podjetje ali ne, oziroma če izhajajo iz nekaterih ekstremnih slovenskih primerov ali se direktor počuti varnega v podjetju. Vendar za ocenjevanje uspešnosti delovanja menedžmenta ni zadosti poznati samo sistem planiranja, kontrolovanje ter znati brati računovodske informacije. Potrebno je poznati vsaj temeljna načela menedžmenta. Navedena znanja niso potrebna samo članom sveta delavcev in sindikalnim funkcionarjem, temveč vsakomur, ki želi boljše spoznati

in razumeti dogajanje v delovnem okolju oziroma dobro opravljati svoje delo. Dejstvo je, da skoraj ni zaposlitve, kjer delavec ne bi moral pokazati tudi nekaj iniciative in tudi komuniciral s svojim okoljem. Zato pride vsakomur prav nekaj znanja tudi iz menedžmenta.

Vodno kolo in atomska energija

Ob pisanju tega članka mi stalno prihaja na misel pogovor z nekim italijanskim podjetnikom. Pogovarjala sva se o možnosti skupnega nastopa na trgu investicijskih del. Na voljo je imel določeno tehnologijo, majhne zmogljivosti in znaten kapital. Prepričeval sem ga, da imamo mi zadosti velike zmogljivosti in dobre ljudi, vendar nimamo kapitala, zato bi skupen nastop koristil obema. On mi je na to odvrnil, da če bi res imel dobre ljudi, bi imel tudi kapital. Na navedeno pripombo mu nisem mogel ugovarjati, saj sem vedel, da so vse, kar smo ustvarili, ustvarili ljudje.

Spomnim se drugega primera, ki pa kaže ravno na to, da je iz vrhunskega menedžmenta odvisno, ali ima dobre ljudi v podjetju ali ne. Neki znanec je šel za direktorja v podjetje, ki je poslovalo z izgubo in bilo znano po ne preveč dobrih poslovnih navadah. Vsi, ki so nekoliko poznali razmere, so novega direktorja pomilovali, češ kaj pa bo v tem stanju sploh lahko naredil. Čez nekaj let so ti isti ljudje, potem ko je podjetje že uspešno poslovalo, govorili, lahko njemu, ko ima pa dobre ljudi. Največja zanimivost je pa ta, da je njegov naslednik v podjetju držal le dobro leto. Ko sem ga vprašal, zakaj je tako hitro odnehal, je zatrjeval, da se s tako slabimi ljudmi ni dalo delati.

Kako čim boljše upravljanje človeške zmogljivosti? S tem so se ukvarjali mnogi znani podjetniki. Pomen tega vprašanja se kaže tudi že v 40 let stari izjavi Johna Pattona, predsednika podjetja za vodstveni inženiring John Patton. Dejajle, da neposredno stimuliranje zaposlenih lahko poveča proizvodnjo za 20 do 50 odstotkov, toda sestava zaposlenih v odličnih podjetjih ima potencial, ki zasenči povečanje delovne storilnosti, ki jo je možno doseči z metodami industrijskega inženiringa. V zvezi s tem je trdil, da ko se bomo naučili resnično upravljati ljudi, bo povečana storilnost podobna razmerju med zmogljivostjo vodnega kolesa in atomske energije.

Slovensko gospodarstvo se ne srečuje s tujo konkurenco samo na tujih trgih, temveč tudi na domačih. Tvoja konkurenca na domačem trgu se bo še povečala s podpisom sporazumov, ki nam na tujih trgih in tujcem na našem trgu omogočajo brezcarinsko prodajo blaga. V teh pogojih bo upravljanje človeških zmogljivosti toliko bolj pomembno za obstoj in napredek vsakega podjetja. Zato posvečanje človeškemu dejavniku v poslovanju podjetja ne more biti občasna skrb ali enkratna aktivnost vrhunskega menedžmenta, ko razdeli ukaze, kako je treba delovati na tem področju.

Na Češkem se spoznanje pomena širšega izobraževanja zaposlenih kaže tudi v izdelavi programa skupnega izobraževanja za delodajalce in delojemalce (sindikate). Z njimi želijo doseči v majhnih in srednjih podjetjih boljše pogoje pri pogajanjih o kolektivni pogodbi. Sestavili in tudi poizkusno izvedli so ga s pomočjo Phara, oddelka za trg delovne sile in socialno politiko. Program je sestavljen iz treh sklopov, in sicer:

– informacije o obsegu zadev, ki so predmet pogajanja za kolektivno pogodbo, in umestitev tega v celoten sistem dela z ljudmi v podjetju;

– vaj iz uspešnega vodenja kakršnih koli pogajanj: pri tem so bili poučeni o temeljnih pogojih uspešnega pogajanja, razvijali so sposobnost poslušanja pogajalskega partnerja in razumevanja njegovega stališča, vadili spretnost uveljavljanja lastnih stališč, vadili soočanje z različnimi stališči drugih in seveda tudi predstavili nujnost in načine spoznavanja samega sebe;

– vaj iz konkretnih pogajanj pri sestavljanju kolektivne pogodbe, pogajanj ob odpuščanju delavcev ter pogajanj v zvezi z gibanjem plač.

Program izobraževanja traja ves teden in predvideva tudi večerne aktivnosti. Po izvedbi pilotnega tečaja so s posebnim vprašalnikom zbrali ocene udeležencev. Te so bile zelo ugodne in vzpodbudne. Pri tem velja poudariti, da je vse delo potekalo v dialogu med resničnimi delodajalci in delojemalci (sindikati). Večina od njih je izjavila, da bodo pridobljena znanja in spretnosti takoj začeli uporabljati v praksi.

(Naslov in mednaslov sta redakcijska)

ZDRAVJE PO MERI DENARJA

Varuh človekovih pravic Ivan Bizjak je prejšnji mesec obiskal direktorja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije Franca Koširja, s katerim sta med drugim spregovorila tudi o problematiki samoplačniških ambulant pri nas, oziroma o diskriminaciji zavarovancev v primerjavi s samoplačniki. Ta diskriminacija se kaže v nenormalni čakalni dobi v specialističnih ordinacijah, kar pogosto pripelje do samoplačništva v istih zavodih. Zavarovanec je tako prisiljen pri specialistu nemalokrat trikrat plačati zdravstveno storitev: iz prispevne stopnje, dodatnega zdravstvenega zavarovanja in še naravnost iz lastnega žepa ali pa nekaj mesecev čakati, da pride na vrsto.

V zadnjih nekaj letih se je najbolj zmanjšala dostopnost zobozdravstvenih storitev za odrasle, kjer se, bolj kot v drugih strokah, uveljavljajo tržne zakonitosti in prihaja do prekomernega socialnega razslojevanja. Če imaš denar, prideš takoj na vrsto, če ga pa nimaš, moraš čakati tudi leto dni, kot je zapisala delavka v Mežici, ki je morala čakati na popravilo zob kar leto dni.

Kot so nam povedali na uradu varuha človekovih pravic, se malone vsak teden oglasi po telefonu nekaj zavarovancev, prepričanih, da se jim je na področju uveljavljanja zdravstvenih pravic zgodila krivica. Največ je pritožb na rovaš samoplačniških ambulant. Težava je v tem, da večina prizadetih ne napiše pisne pritožbe, saj se boji posledic. Na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) pa lahko ukrepajo le, če imajo konkretne podatke.

Ministrstvo za zdravstvo je v zvezi z delovanjem samoplačniških ambulant pred tremi leti izdalo le navodila. V njih je zapisano, da so samoplačniške specialistične ambulante v javnem zdravstvenem zavodu enote, ki jih ustanovi zdravstveni zavod zunaj rednega programa dejavnosti, namenjenega za obvezno zdravstveno zavarovanje. Z njihovim delovanjem naj bi omogočili neposreden - takojšen dostop do nekaterih specialistov ljudem, ki to želijo in so pripravljeni takšne zdravstvene storitve tudi v celoti plačati iz svojih sredstev ali iz sredstev nadstandardnega zavarovanja. Vendar delovanje takšne ambulante ne bi smelo pomeniti tega, da se potiska v stran celotna vrsta tistih, ki čakajo na redni pregled. Hude kršitve se dogajajo, če mora zavarovanec plačati zdravstveno storitev v zdravniškem rednem delovnem času.

»Ukrepamo lahko le v primerih, ko dobimo dokaze, zato pozivam zavarovance, naj predložijo konkreten račun, če so morali v zdravniškem rednem delovnem času plačati zdravstveno storitev,« je dejal direktor ZZZS Franc Košir. Na zavodu so v zvezi s tem predlagali nekatere rešitve, vendar niso bile izpeljane. Gre predvsem za predlagane in ovržene stroške rešitve v splošnem dogovoru z zdravstvom za letos. Uspelo jim je zvišati le pogodbeno kazni, ki veljajo od 1. avgusta letos. Če denimo zdravnik

v rednem delovnem času zaračuna zdravstveno storitev, mora plačati 200.000 tolarjev kazni - kajpak, če ga dobi. Takšne kazni dozdaj še

Tretjič, ministrstvo naj predvidi možnost odvzema dovoljenja za delo samoplačniških ambulant, če izvajalci ne bi spoštovali njegovih navodil.

Analiza delovanja samoplačniških ambulant v zdravstvenih domovih, ki jo je letos spomladi pripravilo ministrstvo za zdravstvo, je pokazala, da v 19 domovih deluje 47 samoplačniških ambulant, največ s področja zobozdravstva. V desetih bolnišnicah pa deluje 54 samoplačniških ambulant, največ ginekoloških. Zanimiv je podatek, da soglasja za ustanovitev samoplačniških ambulant v zdravstvenih domovih ni imelo v času ankete 18 ambulant, v bolnišnicah pa 20.

Samoplačniške ambulante so ustanovljene za dejavnosti, pri katerih je čakalna doba v rednih ginekoloških ambulantah od enega do 6 mesecev, v kardioloških od enega do treh mesecev, v ortopedskih od treh do 6 mesecev, v okulističnih od 4 do 6 mesecev, v ultrazvočnih do dva meseca ter v ambulantah za bolezni ščitnice do dveh let. V samoplačniških ambulantah praviloma čakalnih dob ni ali pa so znatno krajše.

niso izrekli, v postopku pa imajo tri primere, ki jih proučujejo.

Prav tako se niso uresničila priporočila skupščine ZZZS, naslovljena na ministrstvo za zdravstvo. Stara so že poldrugo leto, a ministrstvo se nanje še vedno ni ustrezno odzvalo, čeprav je zadolženo za organizacijo zdravstvene službe.

Zaradi nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki so nastale v samoplačniških ambulantah, je skupščina ZZZS predlagala ministrstvu za zdravstvo štiri ukrepe.

Prvič, ministrstvo za zdravstvo naj začasno prepove delo samoplačniških ambulant, ki niso pri njem evidentirane. Drugič, ministrstvo za zdravstvo naj uvede registracijo samoplačniških ambulant, ki bodo z njegovim privoljenjem opravljale takšno dejavnost. Pogoj za takšno privoljenje bi morali biti - poleg rednega uresničevanja pogodbenih obveznosti do zavoda - tudi časovna, kadrovska oziroma prostorska razmejitev dejavnosti izvajalca med delom, ki ga opravlja za obvezno zdravstveno zavarovanje, in delom, ki ga ponuja samoplačnikom.

Franc Košir, direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Četrtič, skupščina ZZZS zahteva od ministrstva mnenje in podatke o uresničevanju programa storitev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja pri tistih izvajalcih, ki opravljajo storitve na osnovi sklenjenih pogodb za zavod, zraven pa še samoplačniške storitve.

Žal so ta priporočila neobvezujoča in na ministrstvu za zdravstvo si z njimi niso belili glave.

Na podlagi ankete so letos spomladi pripravili analizo delovanja samoplačniških ambulant, a o ka-

kšnih konkretnih ukrepih ni bilo ne duha ne sluha.

Po mnenju Franca Koširja bi morali čimprej zakonsko opredeliti, pod kakšnimi pogoji se lahko organizirajo samoplačniške ambulante. Sedaj so na voljo le navodila iz leta 1993, ki jih je izdalo ministrstvo za zdravstvo. Navodila pa niso obvezujoča in jih je treba zakonsko opredeliti. Lahko bi rekli, da je na tem področju velika pravna praznina, ki omogoča ribarjenje v kalnem, tako da uspevajo uspejo le tisti, ki se dobro znajdejo.

Manjkajo pravne podlage, zato bi morali ustrezno spremeniti zakon iz leta 1991. Plačevanje zdravstvenih storitev v rednem delovnem času je namreč zelo aktualno, kar priznavajo tudi sami zdravniki, ki delajo v sistemu zdravstvenega varstva.

Na področju specialistične ambulantne dejavnosti so čakalne dobe za bolnike predolge, nejasna pa je tudi razmejitev med bolnišnično in ambulantno specialistično dejavnostjo. Na ministrstvu vidijo rešitev predvsem v časovni ločitvi samoplačniških in javnih specialističnih ambulant. Ugotovili so, da so krajše čakalne dobe pri specialistih, ki delajo samo v specialističnih ambulantah. Po njihovem mnenju čakalnih dob ni moč ukiniti, morali bi jih le skrajšati na trajanje, ko ne pomenijo bistvenega poslabšanja zdravstvenega stanja čakajočih bolnikov. Če bi hoteli urediti to področje, bi morali čimprej sestati za skupno mizo predstavniki ministrstva, zdravniške zbornice in zavoda za zdravstveno zavarovanje.

Kot kažejo številni primeri iz prakse in vse pogostejše pritožbe ljudi, je ministrstvo za zdravstvo na področju zakonskega urejanja samoplačniških ambulant zaspalo. Kdo ve, morda namenoma. In tudi zdravje se, kot vsa ostala družba, počasi kroji po meri denarja.

Marija Frančeskin

Poziv obupanim Slovencem

Vsem Slovencem, ki obupujete in so se znašli na nevarnem robu obstanka, tako da razmišljajo o tem, da bi položili roko nase - in vemo, koliko je takšnih - nujno pozivam, naj ustavijo korak, se zamislijo in počakajo, zagotovo počakajo in malo potrpijo. Morda je potrebnih samo nekaj trenutkov, nekaj ur ali kak dan, pa se že okoliščine spremenijo, prišle bodo druge misli in naenkrat boste zaznali možnosti, ki jih še malo prej niste videli.

Pa ne samo to: ko pravim, da potrpite, mislim na splošni položaj nove slovenske države. Osamosvojitve je bila vesel dogodek, nato pa so se stvari razvijale tako, da smo vsi bolj ali manj razočarani. Vendar se moramo zavedati dveh stvari. Prvič tega, da je to, kar se dogaja, pravzaprav nujno, formalna sprememba republike v samostojno državo še ni dejanska sprememba bistva in vsebine. Prava sprememba se bo zgodila in se dogaja šele počasi. In drugič tega, da je bilo treba stvari vzeti v roke in jih voditi naprej, čeprav nismo

bili pripravljeni na to, čeprav nismo imeli dovolj ljudi, in še posebno ne novih ljudi, ki bi lahko ustrezno ukrepali.

Današnja oblast je pač takšna, kakršna je bilo mogoče sestaviti iz ljudi, ki so bili na voljo. To so ljudje stare dobe. Jasno je, da mora biti med njimi več nekdanjih kakor novih, ker nov politik ali direktor ali funkcionar ne nastane čez noč, prejšnji režim pa je onemogočal razvijanje takšnih sposobnosti celi množici ljudi.

Vendar to ne pomeni, da bodo stvari zmerom ostale takšne. Ne, pred nami je nova nova doba (prevod za računalnike: new new age), in ta doba se bliža z naglimi koraki. Začenja pa se že zdaj. Prišli bodo novi mladi rodovi, nedotaknjeni od vseh travm starih generacij, sveži in ustvarjalno nezatrati, pa tudi med starejšimi se obujajo sile, ki se niso mogle sprostiti že kar prvi dan.

Tisti, ki so bili zmožni pri pričeti obrniti plašč po vetru, so to sicer storili takoj, a ti niso zanesljivi, od njih ni mogoče pričakovati dosti dobrega. Zanesljivost prihaja zdaj, ko se ljudje začnemo zavedati, ali bolje rečeno, ko začnemo živeti, da imamo odslej vse v svojih rokah. Mladi in prav tako nekoč v ozadje potisnjeni, zdaj spet prebujeni stari bodo vzeli krmilo v roke in spremenili položaj. NAROD BO POSTAVIL SVOJO USODO SAM.

In vi, ki obupujete, ste del tega naroda, vsak od vas je dragocen člen te celote, ki obsega komaj dva milijona ljudi. Skušajte se tega zavedati! Če storite tisti usodni korak, ne samo izgubite vse in izgubijo vas vaši bližnji in prijatelji, temveč vas izgubi tudi narodna skupnost. In samo pomislite, kaj pomeni za tako majhen narod tako strašno izgubljanje človeške substance, kakršno se dogaja pri nas s samomorji!

In ravno vi, ki obupujete, ste še posebno dragocen del naroda. Zakaj? Na robu brezna, na robu ničate se znašli zato, ker ste občutljivi ljudje, ker ne morete prenesti pritiskov življenja in družbe, kakor jih prenašajo drugi.

Ravno občutljivi ljudje pa so zmožni največje ustvarjalnosti, so močni delati bolje, ustvarjati izvirnejše kakor drugi. Samo premagati morate svoje obup, pa boste med najpomembnejšimi člani naše skupnosti, pomembni s svojo ustvarjalno močjo, svojo vestnostjo, svojim hotelem po popolnosti.

In še to, ljudje, ki se rešijo z roba brezna, postanejo duševno in moralno močnejši od drugih. Bolj kot drugi se zavedajo, kaj je življenje, kakšna vrednota je živeti in ustvarjati, bolj kot drugi občutijo lepoto in smisel bivanja; hvaležni, ker so se rešili, razvijejo izredno pripravljenost za delovanje; povprečni

človek takšne pripravljenosti sploh ni zmožen.

Potrpite torej, zamotite se s čimer koli, z izletom v naravo, s pohodom v hribe, s športom, branjem, poslušanjem glasbe, in počakajte, za božjo voljo - počakajte! Z novo novo dobo se bodo stvari počasi začele urejati. Že zdaj je za vse dela dovolj, čeprav žal ne vedno plačanega - ampak včasih že samo delo, brez plačila, človeku povrne smisel. Začnite delati karkoli smiselnega, pomagajte drugim, oprite se na druge.

Da, med nami je še vedno nekaj močnih osebnosti, ki so ohranile optimizem in ki so dovolj daljnovidne, da vidijo luč na koncu predora. Poiščite jih, oprite se nanje, zagotovite vam bodo radi pomagali. Taki ljudje so vedno altruisti. Taki ljudje imajo moč, da prenašajo svoj optimizem na druge. Takšni ljudje vam bodo v oporo, dokler se položaj ne spremeni.

Dejanska ureditev socialnih, kulturnih, gospodarskih razmer se bo mogla uresničiti šele počasi. Lahko da se bodo pokazala prva znamenja že kmalu, lahko da bo trajalo malo dlje. Vsekakor pa se bodo pokazala, če bomo vzeli stvari v svoje roke in sodelovali za skupni namen. In takrat morate biti tukaj tudi vi, potrebovali vas bomo!

Vital Klabus

**Delavska
enotnost
št. 46**

 ŽENSKA
Kl PRINASA
SREČO

SPORTNI
OBJEKT

PEVKA
HORVAT

BOROŽENA
TATVINA
RŠKA ČRKA

 ČLAN
LEGENDARNIH
BEATLOV
(Ringo)

 FRANCOSKI
SLIKAR
(Auguste)

 GEOMETRIJSKO
TELO

 KOS
DEBELA

 ADAMOVA
DRUŽICA

NATRIJ

 GNUSNOST,
OGABNOST

 DOMIŠLJAV
PUHLOGLAVEC

 DEL
POTAPLJAŠKE
OPREME

 TOPILO
ZA
LAKE

Panorama

 PRESTOLNICA
NEKDANJE
BABILONIJE

 SUROVINA
ZA SVEČE
OSEBNI ZAJMEK

 DAN
V
TEDNU

 NEBESNA POT
TELESA
IGRALKA RINA

 PREVAJALNI
KLJUČ
NORDIJSKA BO-
GINJA MORJA

 ITALIJANSKI
SLIKAR, MOJSTER
BENEŠKE
RENESE

 AMERIŠKA
ZVEZNA
DRŽAVA

 STEBLO TRAV
HRVAŠKI PISATELJ
(Ivan)

 OBRABA
HRUSTANCA
AMERIŠKO
MOŠKO IME

 ANGLEŠKI
PISATELJ
(Kingsley)

TANTAL

 KULTURNA
RASTLINA

 POLOŽAJ
TELESA
V JOGI

 NAGRADNA
KRIŽANKA

POŽREŠNICA

 PRIKOLIC
NA BAVARSKEM
SVILENA TIKANINA

 RIMSKE
BOGINJE JEZE
GOROVJE
V BURMI

 VEČSTAVNA
SKLADBA
SMUČAR, TEKAČ-
CA SMETANINA

 MALAJSKO
BODALO
SLAVNOSTNO
KOSILO

 PREDDEL
DUBROVNIKA
ZORANA ZEMLJA

 PREDMET,
KI PRINASA
SREČO

 MOČNO
RAZSTRELUVO

 MINERALNA
VODA

 ARZEN
VZHODNO-
INDIJSKI HRAT

 AVTOR:
BORUT
LEVEC

 PETI
SKLOP,
LOKATIV

 GRANIČAR
V STAREM
BIZANCU

 PTICA
PEVKA

 AFRIŠKO
NASLADILO

 EGIPTOVSKI
BOG
AKTIVNI

 LJUBKOVALNO
DOMAČE
MOŠKO IME

 PERGAMSKI
VLADAR

Nagradsna križanka št. 46

Rešitve nam pošljite do 15. oktobra 1996 na naslov: Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana p. p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradsna križanka št.46.

Nagrade za rešeno križanko so:

- (1) – ura Etic Quartz,
- (2) – 5.000 SIT,
- (3) – 3.000 SIT,
- (4) – 2.000 SIT,
- (5) – knjižna nagrada.

Rešitev nagrade križanke št.43

Vodoravno: KANIBALSTVO, AMINO BENZEN, SALONAR, AKA, TRI, SMER, BRANKA, OBARA, NEAL, LINNE, IR, STAROST, POROTNICA, KOREVT, PARETO, LEK, OPEKA, KRN, AVTOR, PIO, KOREKTOR, RICE, ALPE, SEKRET, MOLAT, SKAKALO, TRIKOLRA, AGA KAN, ASTRA, ET

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 43

1. Jože Casar, Gor. odreda 2, 4000 Kranj
2. Marjeta Zaman, Jedinščica 54, 8000 Novo mesto
3. Viljem Marolt, Na pesek 36, 1317 Sodrčica
4. Ana Flego, Kosovelova 5, 5000 Nova Gorica
5. Alja Samec, Vrazova 4, 9000 Murska Sobota

Nagrade bomo poslali po pošti

Križanko pripravil

**SALOMONOV
UGANKAR**

NAGRADNI SKLAD

Ta teden je praktično nagrado uro Etic Quartz v naš nagradni sklad prispevalo podjetje ZODIAC d.o.o., Grosuplje, Kolodvorska 2. Program: CASUCCI, ZIPPO, MEGALYTE, URE: CITIZEM, CASIO...

POZOR! K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.

TURISTIČNA
AGENCIJA

ATRIS
d.o.o.

Borza sindikalnega turizma

STALNO BORZNO SPOROČILO

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

BOHINJ – počitniški hišici v UKANCU, KRANJSKA GORA – PENZION SATURN – nad jezerom. MORAVSKETOPICE – zasebna hiša, 2 – 3 – in 4 – posteljne sobe, POKLJUKA – 2 – ali štiriposteljni apartmaji ali brunarica za 8 oseb, RATEČE – PLANICA – počitniški dom. NOVIGRAD – trisobno stanovanje, BOHINJSKA ČESNICA – privatna hiša, BANOVC – termalna riviera – hišice za 4 osebe, ROGLA – apartmaji za 4 osebe

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. Potrebujemo ponudbo počitniških hišic v času božičnih in novoletnih praznikov.

C. DOPUSTI 1996

BARBARIGA pri PULI – enosobno stanovanje, PIRAN – štiriposteljni apartmaji, UMAG – hotel in apartmaji, NOVIGRAD – hotel MAESTRAL, MAREDA PRI NOVIGRADU – dvosobno stanovanje, POREČ – hotel TAMARIS – 7 dni, polpenzion 262 DEM, hotel LUNA – 7 dni, polpenzion 205 DEM, hotel PICAL – 7 dni, polpenzion 320 DEM, hotel NEPTUN – 7 dni, polpenzion 217 DEM, PAG – DRUŽINSKI HOTEL TONY – triposteljne komfortne sobe, TWC, balkon, KRANJSKA GORA – Penzion Porentov dom, dvosobne sobe, PODČETRTEK – kontejner za 6 oseb.

D. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih. Enodnevni izlet po BELI KRAJINI, IZOLA – ribji piknik in ogled morskega dna, DOLINA SOČE – ogled muzeja v Kobaridu, Dantejevega Pekla, vožnja z ladjo Lucijo, kosilo in zabavni program, trgatve v VIPAVSKI DOLINI – tri ure obiranja grozdja, malica, kosilo, degustacija vin, PARIZ – v oktobru 5 dni, samo 499 DEM, PRAGA – 4 dni, 2 polpenziona, avtobusni prevoz. Cena za skupine 299 DEM.

E. ORGANIZACIJA SEMINARJEV

F. REZERVACIJE AVIONSKE ALI LADIJSKE VOZOVNIC

G. VELIKA POTOVANJA

H. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo s skupno pripravo vašega osebnega programa

I. SEJMI

PARIZ – svetovna avtomobilska razstava, od 3. do 13. oktobra, ESSEN – Security, od 8. do 11. oktobra

S splošnimi in plačilnimi pogoji vas seznanimo v agenciji ATRIS.

POSEBNO OBVESTILO: objavljeno borzno sporočilo je okrnjeno. Zanimanim gostom lahko pošljemo tudi ponudbo v celoti.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

S 1. JULIJEM JE ZAČEL VELJATI ZAKON O IZVAJANJU SOCIALNEGA SPORAZUMA IN HKRATI ZAKON O DAVKU NA IZPLAČANE PLAČE IN SPREMEMBE ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST.

Socialni sporazum in komentar Braneta Mišiča skupaj z nekaterimi prilogami v brošuri

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

PLAČE '96

Brošuro lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 061/321-255, 1310-033, faks 311-956.

Naročilnica – Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno

naročamo izvod(ov) brošure PLAČE '96 po 1.500,00 SIT (+ 5%

p. davek). Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Ind. naročnik – plačilo po povzetju

Žig Podpis naročnika

PREBERITE IN NAROČITE

Založba ČZP Enotnost
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

V Zbirki priročnikov za sindikalne zaupnike in strokovne službe smo zaradi izjemnega povpraševanja ponatisnili razprodani

(1) SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE

avtorjev Mata Gostiše in Gregorja Mikliča 6.900,00 SIT

V tej zbirki imamo na zalogi še priročnike:

(2) SOODLOČANJE, ZAPOSLOVANJE, KOLEKTIVNA POGODBA

avtorja Heribert Kohl in Zvone Vodovnik 2.400,00 SIT

(3) DOKUMENTI DRUGEGA KONGRESA ZSSS s statutom ZSSS

1.800,00 SIT

(4) DELNIČARSTVO ZAPOSLENIH NA POTI K EKONOMSKI DEMOKRACIJI

– mag. Aleksandra Kanjuo Mrčela

TEMELJNI POJMI O GOSPODARSKIH DRUŽBAH

– Nadja Cvek

SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽB

– Gregor Miklič

UREŠNIČEVANJE ZAKONA O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU

– Milan Utroša 2.000,00 SIT

Vse štiri priročnike lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana po telefonu (061) 321-255 ali po faksu 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo izvod(ov) priročnika pod zap. št. (1),

..... izvod(ov) pod zap. št. (2),

..... izvod(ov) pod zap. št. (3) in

..... izvod(ov) pod zap. št. (4).

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bomo plačali v zakonitem roku.

Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Kraj, datum: žig

Podpis naročnika